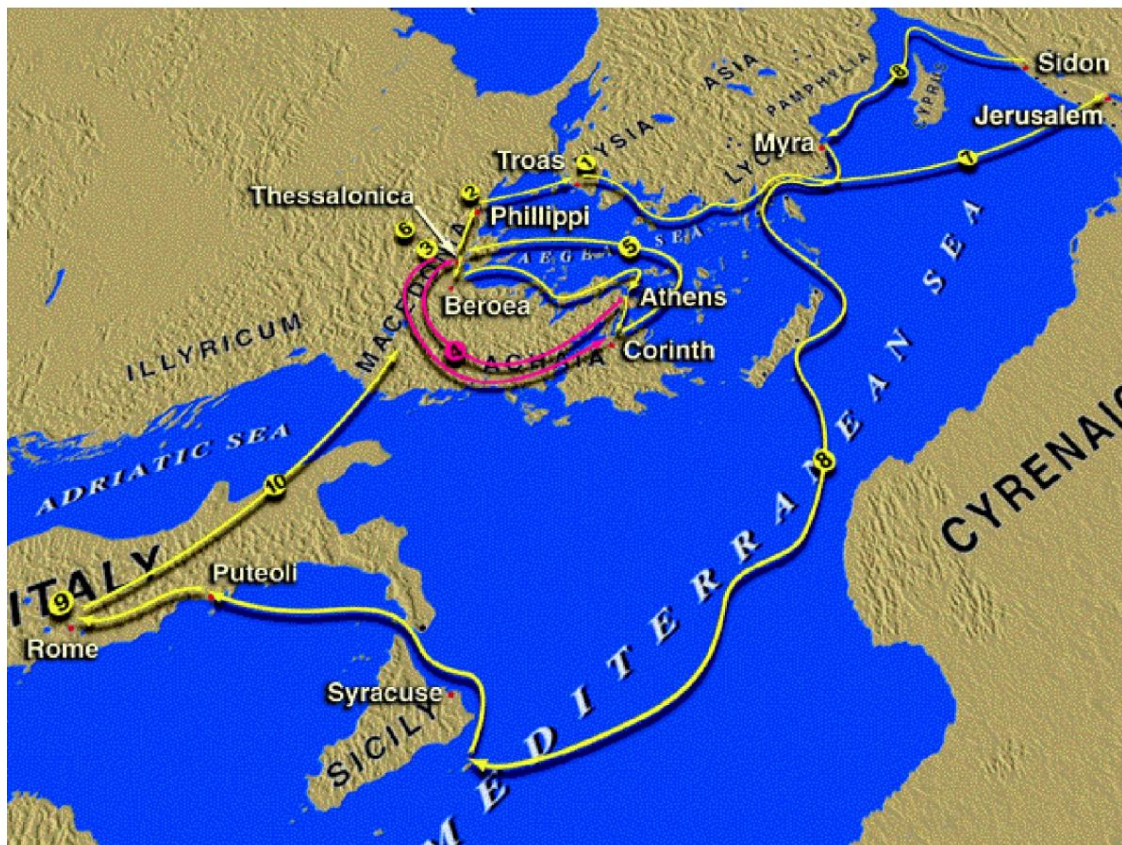

Посланията на Павел до солунците

Събития, свързани с написването на писмата на Павел до солунците, написани от Коринт по време на второто мисионерско пътуване на Павел, около 51 г. сл. Хр.

Първото послание на апостол Павел до СОЛУНЦИТЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

1

1. Заглавие. В най-ранния гръцки ръкопис заглавието на това послание е просто „Прос“

Тесалоникийс А („А До солунците I“). Значително удълженото заглавие в KJV, „Първо послание на апостол Павел до солунците“, е резултат от по-късно усъвършенстване.

2. Авторство. Посланието твърди, че е от Павел, Силван (Сила) и Тимотей (Тимотей) (гл. 1:1). Въпреки това, то е основно дело на Павел (виж гл. 3:1, 2, 6, 7; 5:27).

То е включено сред писмата на Павел в най-ранния списък с книги от Новия завет, Мураториевия канон (170 г. сл. Хр.). Ранните църковни писатели, Иринеи (ок. 130 – ок. 202 г. сл. Хр.), Климент Александрийски (починал ок. 220 г. сл. Хр.) и Тертулиан (ок. 160 – ок. 240 г. сл. Хр.), смятат Павел за негов

¹ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Сол. 1:1).

Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

автор. Личността и стилът на апостол Павел проникват в посланията му. Любовта му към неговите новоповярвали и бремето, което носи за тяхното духовно благополучие, са очевидни навсякъде. Акцентът върху великите духовни качества на вярата, любовта и надеждата е отчетливо павловски (вж. 1 Кор. 13:13). Учените днес са като цяло съгласни, че Павел е авторът на посланието. Относно датата на написване вижте том VI, стр. 102, 103.

3. Историческа обстановка. Солун е бил важен град и столица на втората област на Македония (вижте Деяния 17:1). Разположен е в началото на Термайския залив, днес известен като Солунски залив. През него е минавал Егнатиевият път, който е свързвал Изтока с Рим. Благоприятното местоположение и отличното пристанище на Солун са го направили от голямо търговско значение. Вероятно поради тази причина е притежавал голямо еврейско селище и синагога (Деяния 17:1). Градът, сега наречен Солун, е един от най-важните търговски центрове на Северна Гърция.

Освен това представлява археологически интерес заради триумфалната арка, която е пресичала бившата Виа Егнатия все още стои като напомняне за славата и мощта на древен Рим.

Първият контакт на Павел със Солун е по време на второто му мисионерско пътуване, веднага след заминаването му от Филипи (Деяния 16:40; 17:1). Тъй като неговият метод на евангелизация е бил първо да проповядва във важните градове и по този начин да ги превърне в центрове за разпространение на евангелието в околните градове и села, той и неговите спътници се отправят от Филипи директно към Солун, без да спират да проповядват в градовете Амфипол и Аполония (вижте Деяния 17:1). Знаейки, че първо трябва да достигне до евреите в Солун, ако изобщо го направи, Павел отива в синагогата три последователни съботи и представя великите истини на евангелието на своите сънародници. Неотдавнашното му позорно отношение във Филипи не го е сплетило и в силата на Светия Дух той представя месианските пророчества на Стария завет и показва тяхното изпълнение в Исус.

Някои от неговите еврейски слушатели повярвали (Деяния 17:4). Много повече от „благочестивите гърци“ (вижте Деяния 17:4) приели посланието му. Сред вярващите в Солун имало и „немалко от по-видните жени“ (Деяния 17:4).

Изглежда вероятно мисионерите да са продължили работата си повече от посочените тук три седмици, защото Павел разказва, че е работил денем и нощем, за да се издържа, докато им е проповядвал евангелието (вж. 1 Сол. 2:9), а в писмото си до филипяните той споменава даровете, които са изпратили, докато е бил в Солун (вж. върху Фил. 2:1).

4:16). Успешното му служение скоро предизвиква яростна опозиция от страна на юдеите, което разпали раздори и накара Павел да напусне града (Деяния 17:5, 6). След първите три съботи, прекарани в синагогата, изглежда, че Павел е продължил да проповядва в дома на Ясон (Деяния 17:7). Изглежда, че е имал особен успех сред гърците, тъй като църквата в Солун изглежда е била предимно езическа по състав (вижте 1 Сол. 1:9; 4:5).

Насилието на тълпата, предизвикано от юдеите, привлече вниманието на римските власти към проповедите на Павел, но обвинението, че апостолът е виновен в държавна измяна при представянето на доктрината за идващото Христово царство, не беше прието от магистратите. Това, че Павел и неговите спътници не бяха официално изгонени от Солун и не им беше забранено да се завърнат, е видно от факта, че апостолът е сметнал за необходимо да обясни на църквата защо не се е върнал (гл. 2:17, 18), и от факта, че Тимотей се е върнал (гл. 3:2). Християните там обаче изглежда са сметнали за най-добре Павел и неговите спътници да напуснат града временно. Евангелистите се отправиха към Берия, град, намиращ се на известно разстояние на югозапад. Там Павел отново проповядва в синагогата и сред

С тези обичащи Писанието евреи той постигна много по-голям успех. Новината за новата му дейност скоро достигна до евреите от Солун и ги подтикна към незабавни действия. Те побързаха към Берейя и отново побудиха тълпата срещу мисионерите (Деяния 17:10–13). Павел бил изпратен в Атина от приятели, но неговите спътници останали в Македония. Апостолът бил най-много загрижен за тяхната помощ в Атина и ги очаквал там (Деяния 17:16). Тимотей изглежда по-късно се е присъединил към него в Атина и след това е бил изпратен обратно от Павел в Солун, за да насърчи новите вярващи и да им донесе информация за състоянието им (виж 1 Солунци 3:1, 2, 6). Изглежда, че Сила е останал в Македония, защото когато Тимотей се завърнал в Гърция, Сила го придружил и двамата се присъединили към Павел в Коринт, за кратък престой в Атина (Деяния 18:1, 5).

След като получил доклада на Тимотей, апостолът написал първото си писмо до солунците. Ръкописи, датиращи от V век, посочват в края на това послание, че е написано от Атина. Това предположение вероятно е извлечено от гл. 3:1, 2.

От гл. 3:6 обаче изглежда ясно, че 1 Солунци е написано едва след завръщането на Тимотей от Македония, а според Деяния 18:1, 5 Павел е бил тогава в Коринт. Следователно изглежда най-добре да заключим, че 1 Солунци е написано там.

Това послание обикновено се счита за първото запазено послание на Павел (виж том VI, стр. 102) и, с евентуалното изключение на посланието на Яков, то вероятно е първата написана книга от Новия завет. За обсъждане на датата на 1 Солунци вижте том VI, стр. 103.

4. Тема. Сияйно сияние на пламенна любов пронизва това послание (вж. гл. 1:2–4; 2:7, 8; 3:6, 7). Апостолът е изключително благодарен за разказа на Тимотей за верността на солунците и за нежното им отношение към него. Той бърза да ги похвали за благородните им качества на вяра, любов и надежда. Той е изключително нетърпелив да ги посети, защото не е имал достатъчно време, докато е бил с тях, за да ги научи напълно на истините на евангелието.

Тимотей също сигурно е съобщил за някои проблеми. Някои в Солун скърбяха за близки, починали след като са получили евангелското послание, страхувайки се, че тези близки няма да могат да участват в славното възкресение при завръщането на Господа. Някои бяха фанатични по отношение на второто пришествие, вярвайки, че не трябва да работят, а да чакат идването на Господа в безделно очакване. Някои се връщаха обратно в света и бяха в опасност да се изгубят в неморалност. Други бяха склонни към независимост, не желаейки да признаят надлежно назначените водачи на църквата. „Непокорните“, „слабоумните“ и „слабите“ се нуждаеха от помощ (гл. 5:14). Ако беше възможно, апостолът щеше да побърза да даде лични наставления на тези обичани вярващи. Неведнъж се опитваше да се върне, но Сатана му пречеше (гл. 2:18) и поради тази причина трябваше да се задоволи с това, че написа писмо до църквата.

Темата на произтичащото от това послание е практическото благочестие с оглед на завръщането на Христос. Славното пришествие на Господа е най-важното представено учение (гл. 1:10; 2:19; 3:13; 4:13–18; 5:23). Други споменати доктрини са смъртта и възкресението на Христос (гл. 4:14), възкресението на праведните мъртви (ст. 13–16), бъдещите награди и наказания (гл. 4:17; 5:3), личното съществуване и активното действие на Сатана (гл. 2:18), доктрината за изкуплението, включително избирането и освещаването (гл. 1:4; 4:3–7).

5. Очертание.

I. Поздрав, 1:1.

II. Преглед на служението към солунците и отношенията с тях, 1:2 до 3:13.

- А. Благодарност за верното свидетелство на членовете, 1:2–10.
1. Благодарност за техния опит, 1:2–4.
 2. Преглед на тяхното плодотворно приемане на евангелието, 1:5–10.
- Б. Прегледът на служението на Павел в Солун, 2:1–16.
- В. Усилията на Павел да посети отново своите обърнати във вярата, 2:17–20.
- Г. Тимотей е изпратен вместо Павел, 3:1–13.
1. Цел на посещението на Тимотей, 3:1–5.
 2. Докладът на Тимотей и неговото въздействие върху Павел, 3:6–13. а. Докладът, 3:6.
- б. Радостта на Павел от доклада, 3:7–9. в.
- Непрестанното желание на Павел да посещава църквата, 3:10, 11. г.
- Молитвата на Павел за неговите обърнати във вярата, 3:12, 13.
- III. Указания и увещания, 4:1 до 5:28.
- А. Въведение, 4:1, 2.
- Б. Истинско телесно освещаване, 4:3–8.
- В. Братската любов на солунците, 4:9–10а.
- Г. Предупреждения към тихата индустрия, 4:10б–12.
- Д. Християнските мъртви и възкресението, 4:13–18.
1. Славната надежда за възкресението, 4:13, 14.
 2. Обстоятелствата на възкресението, 4:15, 16.
 3. Праведните, живи и възкръснали, преведено, 4:17.
 4. Вярващите да се утешават взаимно с тези уверения, 4:18.
- Е. Несигурността относно времето на Христовото идване, 5:1–11.
1. Внезапното настъпване на Господния ден, 5:1–3.
 2. Вярващите да бъдат винаги подготвени, 5:4–11.
- Ж. Заключение на пътствия, 5:12–22.
1. Уважавайте Господните слуги, 5:12, 13.
 2. Пазете мира в църквата, 5:14, 15.
 3. Насърчение да се радваме, да се молим и да благодарим, 5:16–18.
 4. Желание за духовни дарби, 5:19–22.
- З. Заключение на молитви и молби, 5:23–28.
1. Молитва за пълно освещение, 5:23, 24.
 2. Молби и поздравии, 5:25–27.
 3. Благословение, 5:28.

ГЛАВА 1

1 На солунците е дадено да разберат как свети Павел винаги е бил наясно с тях в благодарност и молитва, 5 а също и колко добре е бил убеден в истинността и искреността на тяхната вяра и обръщането им към Бога.

1. Павел. Посланието започва по обичайния начин с официални поздравии (вж. върху Рим. 1:1). Апостолът няма нужда да прави дълго въведение, тъй като е добре познат на своите читатели и е вероятно да е минало само кратко време, откакто е бил с тях (вж. стр. 224).

Въпреки че Павел свързва Сила и Тимотей със себе си, очевидно е, че самият Павел е единственият автор на посланието (гл. 2:18; 3:5; 4:13; 5:1, 23, 27). Но той има предвид Сила и Тимотей, докато пише, и често използва местоимението за множествено число „ние“ навсякъде.

петте глави на посланието (гл. 1:2; 2:2; 3:1; 4:1; 5:12). Двамата му спътници несъмнено са одобрили всички наставления, които апостолът е написал под техни имена.

Силван. Известен в Деяния с по-краткото име Сила (виж върху Деяния 15:22, 34, 40). Той бил е с Павел във Филипи (Деяния 15:40, 41; 16:12, 19), придружил го е до Солун (Деяния 17:1, 4), бил е изпратен с него в Берия (Деяния 17:10) и е останал в този град, след като Павел заминал за Атина (Деяния 17:14). По-късно се присъединил отново към апостола в Коринт (виж върху Деяния 18:5; вж. 2 Коринтяни 1:19). Той е посочен преди Тимотей, вероятно като старейшина и като човек, който е бил свързан с Павел от по-дълго време.

Тимотей. Транслитерация на гр. Тимотеос, често превеждана като „Тимотей“. Вижте върху Деяния 16:1. Той бил от областта Дервия и Листра и придружавал Павел по време на Второто мисионерско пътуване (Деяния 16:1–3) и участвал в служението на Павел във Филипи, Солун и Берия (виж върху Деяния 17:14). Младият евангелист бил изпратен в солунската църква и неговият доклад за състоянието ѝ формирал непосредствения фон, на който Павел написал посланието си (1 Солунци 3:1, 6).

Църква. Гръцки *ekklēsia* (вижте върху Мат. 18:17). Павел отправя писмото си към цялото тяло на вярващите в Солун, каквито другаде той нарича „светии“ (Рим. 1:7; и др.). Той не споменава главните служители на църквата, както прави в посланието си до филипianите (гл. 1:1).

Солуняни. Обичайният навик на Павел (Рим. 1:7; 1 Кор. 1:2; 2 Кор. 1:1; Еф. 1:1; Фил. 1:1; Кол. 1:2) е да се посочи градът, в който се събира определена църква; но тук и във 2 Сол. 1:1 той говори за „солуняните“. Трудно е да се види смислено разграничение в различните форми на обръщение, въпреки че се предполага, че Павел по този начин възнамерява да включи не само тези, които живеят в града, но и тези, които са дошли от по-широк район. Няма начин да се знае размерът на солунската църква, въпреки че Деяния 17:4 предполага голямо първоначално членство.

В Бога. Тази фраза би трябвало да е тясно свързана с „църквата“, както е показано от предоставените думи „която е“ в KJV. Църквата съществува само когато е основана „в Бога“, само когато всички нейни членове са обединени в Него (вж. Рим. 1:7; Еф. 1:1; Фил. 1:1).

Отче. Сравнете с Рим. 1:7 и поздравите в други послания на Павел за значението на бащинството на Бог в тази обстановка.

Господ Иисус Христос. Думата „в“ трябва да се постави пред това звание, както в KJV, за да се посочи, че църквата съществува не само по силата на единството си с Бога, но и поради единството си със Сина (вижте върху Рим. 8:1; 1 Кор. 1:2). Тройното звание отразява христологията на Павел, неговото разбиране за природата на Христос. Той знае, че неговият Учител е Господ и човеко-божественият Спасител (вижте върху Фил. 2:5).

Благодат. Гръцка дума *charis* (вижте върху Рим. 1:7).

Мир. Вижте върху Рим. 1:7.

От Бога. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на останалата част от този стих, започвайки с думите „от Бога“, които може да са били въведени от 2 Сол. 1:2 от по-късен редактор.

Благодарим. Независимо дали Павел използва редакционното „ние“ и говори само от свое име, или пише и от името на Сила и Тимотей, смисълът му е ясен. Докато той и неговите спътници изучават разказа на Тимотей за условията в Солун, те са изпълнени с благодарност и изразяват своята благодарност пред Бога (вж. Рим. 1:8).

На Бога. Апостолът разпознава Този, на когото се дължи цялата благодарност. Превъзходствата на солунците е резултат от Божията сила, която е действала чрез тях.

Винаги за всички вас. Тактът на Павел блести ярко през страниците на неговите послания. Той не желае никой да се чувства обиден; той се стреми да включи всички в поздравите си и внимателно прави списъци с имена, когато споменава отделни хора по име (вж. върху Фил. 1:4; срв. Рим. 16:1–15; Кол. 4:7–17).

В нашите молитви. Или „във времето на нашите молитви“. Фразата определя думата „винаги“. Павел и неговите спътници несъмнено са посочвали време за молитва, когато са се застъпвали за християните от Солун, като са ги споменавали индивидуално и са обсъждали тяхното благополучие.

3. Непрестанно помнене. Павел си спомня какво самият той е видял в Солун и какво Тимотей му е съобщил оттогава (гл. 3:6). Непрекъснатото помнене на християнския характер на членовете и неговите плодове е причината споменаването им в молитва винаги да приема формата на благодарност към Бога.

Вашето дело на вярата. Павел се съсредоточава върху три изключителни качества, притежавани от Солунци – вяра, любов и надежда. В Кол. 1:4, 5; 1 Сол. 5:8 и особено в известния си трактат за любовта (1 Кор. 13), той излага тези три добродетели като основни елементи в християнския характер. Тук той се занимава с външните доказателства за тези добродетели, защото говори за това, което е наблюдавал, когато е бил с тях, и това, което сега си спомня.

„Дело на вярата“ се отнася до дейностите, духовни или материални, които са били вдъхновени от вярата. Подобна фраза разкрива практическата природа на истинската вяра, която демонстрира съществуването си чрез християнски дела.

Труд. Гръцки корос, „безпокойство“, „труд“, обозначаващ интензивно усилие, съчетано с тежък труд и беда. Тук „труд на любовта“ означава трудът, към който любовта подтиква и който доброволно поема и понася беди и болка за спасението на другите. Павел се радва, че когато църквата е изложена на многобройни мъки, нейните членове си помагат един на друг с усърдни усилия и жертви. Тази любяща грижа за благополучието на другите, не по-малко от пламенната им вяра, беше убедително доказателство, че обръщането им във вярата е истинско (AA 262).

Търпение. Гръцки ὑπομονή, „търпение“, „постоянство“ (вижте върху Рим. 2:7).

Надежда. Тук Павел говори за търпелива издръжливост, подкрепена от надежда, произлизаща от християнската вяра. Тази надежда не е неясен оптимизъм, а е „надежда в нашия Господ Иисус Христос“, тоест надежда, съсредоточена в Христос, надеждата за спасение в Него (гл. 5:8, 9); надеждата за Неговото скорошно идване за тяхното избавление (1 Сол. 4:13–18; вж. Тит 2:13). Тяхното търпение и непоколебимост произтичат от надеждата, защото с оглед на бъдещата слава те могат по-радостно да понасят страданията си. Надеждата е котвата на душата им (Евр. 6:19).

Пред очите на. По-скоро „преди“, „в присъствието на“. Тези нови вярващи, страдащи, докато бяха преследвани, живеяха в самото присъствие на Бог. Тяхната вяра, любов и надежда бяха истински не само пред очите на хората, но и пред очите на Бога, Изследователя на сърцата. Павел може също да е преминал от мисълта за спасение чрез Христос към тази за деня на страшния съд, когато солунците ще се явят пред своя Създател, без причина за страхлив страх.

Бог и нашият Отец. Или „Бог, нашият Отец“, или „нашият Бог и Отец“.

4. Знание. Препратка към факт, който е общоприет (вж. Рим. 3:19).

Братя. Този термин, използван 19 пъти в единствено или множествено число в това послание, показва интимната привързаност на Павел към християните в Солун.

Избор. Гръцки eklogē, „процесът на избор“ (виж върху Рим. 9:11). Бог е избрал солунските вярващи за спасение чрез „освещение на Духа и вяра в истината“ (2 Сол. 2:13). Това, че апостолът тук не говори за никакво абсолютно избиране на солунската църква като цяло, се потвърждава от по-късния му израз на страх, че някои от тях може да паднат под изкушение и трудът му да бъде напразен (1 Сол. 3:5). За по-пълно обсъждане на избирането и предопределението виж върху Йоан 3:17–19; Рим. 8:29; 9:11; 11:5; Еф. 1:4–14; 3:11. Никъде в Писанията няма основание за доктрината, че Бог е предопределил някои хора за вечен живот, с нейното отвратително следствие, че е предопределил останалата част от човечеството за вечно унищожение. Истинската библийска доктрина за избирането включва както Божията воля, така и човешката воля.

На Бога. Както е показано от гръцкия превод, този израз би трябвало да уточнява думата „възлюбени“, вместо да се свързва с „вашиите избори“, така че изразът да гласи „братя, възлюбени от Бога“. Това описание предава както любовта на апостола, така и любовта на Бога към солунските вярващи (вж. Рим. 1:7; 2 Сол. 2:13).

5. Евангелие. Гръцки euaggelion (виж върху Марк 1:1). Павел говори за евангелието, което е било поверено на него и неговите спътници (1 Сол. 2:4) и което те вярно са проповядвали. В синагогата в Солун Павел е отворил старозаветните писания и е проповядвал за Месия, който ще страда и ще умре за греховете на човечеството и ще бъде възкресен от мъртвите, и че следователно Исус е Христос (Деяния 17:2, 3; АА 225–227). Силата на това евангелие беше демонстрирана от многото животи, които бяха променени чрез приемането му (Деяния 17:4).

Само слово. Апостолът използва думи, за да предаде евангелието, но проявлението на това евангелие не завършва с реч. Думите са съпроводени от проявления на духовна сила.

Но също така. Този израз, взет с непосредствено предходното „само“, подчертава контраста между думите и вдъхновените от Духа дела.

Власт. Гръцки dunamis (виж върху Лука 1:35). Вижте върху 1 Кор. 2:4; 4:20, където „слово“ и „сила“ са противопоставени. Периодът на солунското служение на Павел (Деяния 17:1–4), макар и кратък, позволява да се разкрият много чудеса и демонстрации на силата на евангелието, въпреки че в свещения летопис са дадени малко подробности.

Свети Дух. Тоест, Свети Дух (вижте върху Матей 1:18). Фразата „в Светия Дух“ предполага, че евангелието е дошло до солунците чрез действието на Духа, в атмосфера, обусловена от Духа, така че може с право да се каже, че влиянието на Светия Дух е проникнало в цялата операция. По този начин Павел се отрече от лична заслуга за успеха на евангелското послание.

Увереност. Тоест, увереност или убеждение. Евангелието беше проповядвано уверено и убедително, защото Павел и неговите спътници знаеха, че са овластени от Светия Дух.

Знаете ли. Павел се обръща към личните познания на солунците за поведението на мисионерите сред тях. Човек трябва да има чиста съвест, преди да отправи такъв апел към собственото си поведение, но Павел никога не се е страхувал да цитира собственото си поведение сред новоповярвалите си. Неговите няколко препратки към живота, който е живял в Солун (гл. 2:1, 2, 5, 9–11), може да подсказват, че някои са представяли погрешно поведението му и са се опитвали да отслабят влиянието му. Той отговори на подобни погрешни твърдения, като твърдеше, че не само проповедите, но и животът на

евангелистите проповядвали евангелието и че това било направено заради самите солунци.

6. Последователи. Гръцки *mimētai*, буквално „подражатели“ (вж. 1 Кор. 4:16; Еф. 5:1). Павел дава този факт като допълнителна причина да знаем, че Бог ги е избрал за спасение. Както Павел е проповядвал в силата на Светия Дух, така и солунците са приели словото с радост от Светия Дух. В резултат на това те са били нетърпеливи да изпълняват Божията воля.

На Господа. Павел не беше оставил на солунците само човешки пример. Той беше помогнал им също да станат подражатели на своя Господ. Такава беше последователната политика на апостола (вж. 1 Кор. 11:1); следователно, когато личното му присъствие се оттегли от сред обрънатите във вярата му, те можеха да държат погледа си впряг в Христос, свършения пример.

Приет. Гръцки *dechomai*, което означава доброволно приемане, приемане с добре дошли.

Скръб. Гръцки *thlipsis* (вж. върху Рим. 5:3). Членовете в Солун станали християни сред силна опозиция (Деяния 17:5–9; 1 Сол. 2:14). В ранната църква обръщането във вярата обикновено изисквало лична смелост и енергично самоотричане, защото новият член често бил жестоко преследван (вж. върху Мат. 24:21). Такова преследване всъщност било благословия, защото то имало за цел да пречисти и пречисти църквата и да доведе членовете ѝ до по-тясно общение с Христос (вж. АА 261). Колкото и тежка да била скръбта, тя не обезкуражила обрънатите във вярата. Напротив, страданието им било съпроводено с радост, идваща от Светия Дух (вж. Гал. 5:22).

7. Примери. Гръцко *typoi*, единствено число *typos*, „вид“, „пример“ (вижте върху Рим. 5:14). Тези вярващи бяха оформили живота си по примера на апостолите и Господа и сега те от своя страна бяха станали образци или примери за подражание на други християни. Те бяха примери по отношение на твърдостта, с която се придържаха към християнството, и пламенността, с която разпространяваха неговите учения. Фактът, че солунците станаха пример за другите толкова скоро след собственото си обръщане във вярата, говори високо за качеството на тяхното християнско свидетелство.

Македония и Ахия. Двете провинции, на които е била разделена цяла Гърция, когато Той е подложен на римско иго през 146 г. пр.н.е. (виж „Пътешествията на Павел“). Свидетелството на Павел показва колко широко разпространено е било влиянието на верните солунци сред техните събратя християни.

8. Озвучавам. Гр. *exechēō*, „да отекна“, „да отекна“, „да отекна“.

Словото Господне. Тоест, евангелието, което солунците бяха приели с такава готовност и от своя страна го предаваха на други (АА 256).

Навсякъде. Солун бил голям търговски град, от който се разпространявали сведения за тези искрени християни не само до други части на Гърция, но и до далечни земи. Тъй като Павел по това време живеел в Коринт, оживено морско пристанище, той лесно можел да получава сведения за дейността на своите обрънати във вярата.

Вяра в Бога. Повечето от вярващите преди това са били езичници (ст. 9). Сега те показаха, че имат истинска вяра в Бога и в Неговото евангелско послание, както чрез последователния си християнски живот, така и чрез мисионерската си ревност. Тяхното свидетелство беше толкова недвусмислено, че не беше необходимо Павел и неговите сътрудници да добавят нещо към него. По-висока похвала едва ли би могла да бъде дадена на солунците.

9. Те самите. Тоест, тези, които докладваха на апостола. Тези хора, по собствено желание, разказаха на Павел за голямата промяна, която беше извършена в Солун от неговия

служение. Такова свидетелство беше дори по-ценно от всяко друго, дадено от самите солунци.

Обърнати към Бога. Сравнете израза „вяра в Бога“ (ст. 8). Солуняните бяха обърнали гръб на идолите и се бяха изправили лице в лице с Бога.

Идоли. Павел съвсем наскоро се беше върнал от Атина, където духът му беше силно развълнуван, защото градът беше „цял отдаден на идолопоклонство“ (вижте Деяния 17:16). Затова той беше силно впечатлен от начина, по който солунците бяха изоставили идолите си в полза на истинския Бог.

Да служиш. Гръцки *doouleuō*, „да бъдеш роб“, „да се подчиняваш“ (вж. Рим. 1:1).
Формата на гръцкия глагол предава непрекъснат смисъл „да продължавам да служа“.

Вярно. Гръцко *alethinós*, „истинско“, „реално“. Живият и реален Бог е противопоставен на безжизнените и фалшиви идоли. Както Павел, така и неговите последователи са осъзнавали безценното превъзходство на жизнената християнска религия над всички други религии.

10. Да чакам. Или „да продължавам да чакам“.

Неговият Син. Единственото споменаване в това послание на Христос като Божий Син, за разлика от чести препратки в Посланията до Римляни и Галатяни (Рим. 1:3, 4; Гал. 1:16; и др.).

От небето. Сравнете с Филипияни 3:20. Жизнената цел на новопокръстените от Павел е била двойна— да служат на Бога и да чакат завръщането на Христос. В това послание апостолът постоянно подчертава великото учение за второто пришествие на нашия Господ (1 Сол. 1:10; 2:19; 3:13; 4:13–18; 5:23). Какво практическо влияние имаше тази „благословена надежда“ (Тит 2:13) върху живота на солунските вярващи! Те живееха в очакване на завръщането на своя Господ. Това обаче не беше празно чакане, защото съчетаваха служението с очакването. Толкова пламенни бяха те в надеждата си за бързо избавление от преследвачите си чрез славната намеса на своя Господ, че се страхуваха смъртта да не лиши някого от тях от голямата радост от личната среща с Него (вж. АА 258).

Когато той възкреси. В посланието си до римляните апостолът излага възкресението на Исус като доказателство за синовството на Христос (виж Рим. 1:4). Тук, в това, което вероятно е първото от неговите послания, Павел не се колебае да следва същите разсъждения, разпознавайки Христос като възкресен Божи Син.

Освободен. По-скоро „освобождава“. Докато жизненоважният акт на освобождение беше извършен На Голгота процесът на освобождение е непрекъснат и ще бъде завършен едва при второто пришествие на Христос, когато онези, които са приели служението на Спасителя, ще бъдат завинаги спасени от лапите на греха (вж. Мат. 1:21; Рим. 11:26).

Идващият гняв. Буквално „гнявът, който идва“. Употребата на члена преди „гняв“ сочи към конкретна проява на божествено недоволство (вижте върху Мат. 1:1).
3:7; Рим. 1:18).

За обсъждане на значението на „гняв“ (*orgē*) вижте Рим. 2:8; вж. Рим.

1:18. Евангелието носи избавление от бъдещия гняв (Римляни 5:9). Тези, които вярват в неговото послание и приемат неговите разпоредби, получават вечен живот и Божият гняв вече не остава върху тях (вижте Йоан 3:36; 5:24; 1 Йоан 3:14).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2, 3 АА 256

5 мм 307

6–10 АА 256

7, 8 МЛ 122; ММ 307

9 Ев 19

ГЛАВА 2

1 По какъв начин евангелието беше доведено и проповядвано на солунците и по какъв начин те го приеха.

18 Представена е причина както за толкова дългото отсъствие на свети Павел от тях, така и за това, че е искал толкова много да ги види.

1. За вас самите. Тук Павел разширява разсъжденията, започнати в гл. 1:5. Други доброволно са свидетелствали за феноменалния успех на делото на Павел и неговите сътрудници в Солун (вижте гл. 1:9), но сега апостолът се обръща подробно към това, което самите солунци са си спомняли. Всеки служител на евангелието трябва да се държи така, че когато е клеветнически атакуван, да може да отправи подобен призив към своя народ.

Вход. Тоест, евангелизаторското посещение на Павел и неговата компания (вж. Деяния 17:1–4; 1 Сол. 1:9). Обърнатите във вярата в Солун знаеха по-добре от всички останали какво е постигнало това мисионерско посещение в собствения им живот.

Напразно. Буквално „празни“ (вижте върху 1 Кор. 15:10). Солунски вярващи сами по себе си бяха доказателство за истинността на твърдението на Павел.

2. Беше страдал преди. По всяка вероятност това беше само няколко дни след като Павел и Сила били бичувани във Филипи, че започнали работата си в Солун (вижте Деяния 17:1).

Срамно умолявани. Много от вярващите, без съмнение, бяха видели със собствените си очи раните, нанесени от римския камшик (вж. Гал. 6:17). Апостолът остро усещал несправедливостта на скандалните процедури за публично бичуване на римски граждани без съдебен процес (вж. върху Деяния 16:37).

Бяхме смели. Гръцки *parrēsiazomai*, „да говорим ясно“, „да имаме смелост“, „да се осмелим“.

След такова тежко наказание, каквото евангелистите бяха изтърпели, измамниците (вижте на стих 3) не биха имали смелостта веднага да продължат работата си на близко място.

В нашия Бог. Павел признава, че тяхната смелост не произтича от естествена смелост. Нейният източник е бил в Бога. Апостолите проповядвали „Божие евангелие“ и самият Бог им е осигурил необходимата смелост за безстрашното му провъзгласяване.

Евангелието Божие. Тоест, евангелието, което дойде от Бога.

С много спорове. Буквално „в много борба“ (вижте върху Фил. 1:30), т.е. в сред много противопоставяне. Възможно е да има и препратка към вътрешна борба, както в Кол. 2:1.

3. Увещание. Гръцки *paraklēsis*, „утеха“, „утеха“ (вж. върху Рим. 12:8; 15:4; Фил. 2:1). Тук става дума за проповедите на евангелистите. Евангелието, представено от апостола по най-привлекателен начин, донесе утеха на езичниците, които бяха живели в безнадеждно езичество, и говори не по-малко на сърцата им, отколкото на умовете им.

Не от измама. Или „не от заблуда“. Тук Павел категорично отрича клеветническите обвинения, повдигнати от враговете му, че това движение е дело на заблудени хора, водени от зловещи мотиви и преследвани с подли методи. Той и неговите сподвижници не са били заблудени фанатици. Тяхното проповядване не е произтичало от заблуди или погрешни доктрини. Напротив, то е било основано на безпогрешното Божие Слово.

Те бяха водени в тълкуването си на това Слово от Духа на истината.

Нечистота. Гръцка дума *akatharsia*, „нечистота“, често използвана във връзка с нецеломъдреност. (вижте Рим. 1:24). Много тълкуватели обаче смятат, че думата се използва

тук в преносния си смисъл на нечистота на ума, поквара на мотивите, тоест алчност. Павел и неговите сътрудници не били водени от алчност или ненаситност.

Хитрост. Гръцки *dolos* (виж върху Рим. 1:29). Тук се разглежда начинът на действие.

Посланието не беше дадено по измамен начин, а с пълна искреност. „Наистина израилтянинът“ няма лукавство в устата си (виж Йоан 1:47; Откр. 14:5).

4. Позволено. Гръцка дума *dokimazō* (виж върху Рим. 2:18; Фил. 1:10), тук използвана в смисъла на това да бъдеш оценен като достоен или одобрен. В края на този стих същата дума (*dokimazō*) е използвана в друга форма и е преведена като „опитва“.

Доверено. Сърцата на апостолите били съдени или изпитани от Бога и те били одобрени или счестени за годни да им бъде поверена отговорността да представят евангелското послание. Павел смятал това настояничество за свещено доверие, „съкровище в глинени съдове“ (2 Кор. 4:7). Той проповядваше със съзнанието, че говори с Божието послание към хората, послание, което той беше специално избран от Бога да носи (Деяния 9:15; 2 Кор. 3:5, 6).

Не като угодници на хората. Апостолът бил толкова решен да угоди на Бога, че изпълнил поверението си, без да обръща голямо внимание на мнението на хората за него (виж 1 Кор. 4:3, 4; Гал. 1:10). Не че не е успял да вземе предвид чувствата или предразсъдъците на хората, защото е внимавал да не обижда излишно (виж 1 Кор. 9:19–23). Но целта му не била да угоди на хората и по този начин да ги спечели с хитрост, а по-скоро да има одобрението на Бога и да ги привлече към техния Създател.

Изпитва сърцата ни. Вижте коментара по-горе за „позволено“ и вж. Рим. 8:27.

5. Ласкателни думи. Буквално „реч на ласкателство“. За да докажат, че целта им не е била за да угодят на хората, Павел напомня на обърнатите във вярата, че знаят, че апостолите, проповядвайки, никога не са стигали до ласкателство, за да направят евангелието приемливо. В живота на солунците е била необходима радикална реформа. Ласкателството би насърчило самодоволството им и би ги заслепило за нуждите им. Тези апостоли на Христос не проповядвали лесни неща, както правели лъжепророците (виж Иса. 30:10; Езекиил 13:10).

Клок. Гръцки профаза, „претекст“ (виж върху Фил. 1:18). Апостолите не са използвали своите служба за обогатяване. Напротив, те много внимаваха да не дадат повод за подобно обвинение. Павел можеше да свидетелства, че не е „пожелал нищие сребро, злато или облекло“ (Деяния 20:33; срв. 2 Коринтяни 12:14).

Бог е свидетел. Тържествена, благоговейна клетва (вж. Фил. 1:8). Павел можеше да се обърне към Личният спомен на солунците за потвърждение на факта, че той и неговите сътрудници не са ги ласкали, но що се отнася до мотивите им, той можеше да се обърне само към Бога. По този начин той категорично отрича всички обвинения, че той и неговите сътрудници са работили за лична изгода.

6. Търсехме слава. Павел не отрича, че някога е получавал слава или почит от мъже, а само че никога съзнателно не го е търсил. Животът му постоянно свидетелства за истинността на твърдението му (вж. Деяния 20:19; 2 Коринтяни 4:5) и нито езичникът, нито християнинът биха могли с право да го обвинят в егоизъм.

Тежест. Буквално „по тежест“, тоест, в позиция да упражняват власт. Като пратеници и пратеници на небесния Цар, мисионерите са били достойни за уважение и подкрепа и е можело да отправят сериозни изисквания към своите обърнати във вярата.

Апостоли. Тази употреба на титлата показва, че Павел също е смятал Сила и Тимотей за членове на християнското апостолство (вж. Рим. 16:7; 1 Кор. 4:9).

7. Нежен. Гръцко *ērioī*, „мек“, „добър“, „любящ“. Текстовите доказателства са разделени (вж. стр.

10) между четенията *ērioī* и *nērioī*, „младенци“, „младенци“ (вж. върху Матей 11:25). „Нежен“ се вписва добре в контекста.

Дойка. Апостолът се сравнява, в своята любяща безкористност, с кърмеща майка, която може да е или да не е истинската майка, която е изцяло решена да даде любов с детето си. Вместо да отправят изисквания към солунците, действайки като „господари на Божието наследство“ (1 Петрово 5:3), евангелистите са най-загрижени за благополучието на своите обърнати във вярата.

8. С обич, желаещ. Гр. *homeiromai*, „копнея“, „копнея за“, „желая“. Образът на кърмещата майка е продължен. Подчертана е нежността (ст. 7); тук е изтъкната любовта. Както майката-кърмачка е решена да дава обич, дори до даване на живот за своето бебе, така и мисионерите са били готови да дадат всичко от себе си. Тук апостолът разкрива сърцето си и разкрива дълбоката си преданост към тези ранни обърнати във вярата в Македония.

Бяхме склонни. По-скоро „бяхме много доволни“.

Да си предал. Гръцки *metadidōmi*, „да предам“, в смисъл на споделяне на нещо с друг.

Божието Евангелие. Вижте стих 2.

Души. Гръцки *psuchai* (виж върху Матей 10:28), тук използвано в смисъл на „животи“. Обратните във вярата на Павел не можеха да оспорят твърдението му: те бяха свидетели на смелостта на мисионерите и знаеха, че те не са се поколебали да изложат на опасност самия живот.

Бяха скъпи. По-скоро „бяха станали обичани“. Докато Павел и неговите спътници работеха за тези нови вярващи и наблюдаваха как решително отстояват Христос въпреки силната опозиция; докато се стремяха усърдно в молитва за тях, първо, за да могат да приемат посланието, а след това, за да бъдат непоколебими, младите християни им ставаха все по-скъпи.

9. Помните ли? Апел към личните познания на солунците за неговите трудове сред тях (вж. ст. 1, 2).

Труд. Гръцки *koros* (виж на гл. 1:3).

Труди. Гръцки *mochthos*, „тежък и труден труд“, „мъчнотия“, „утеснение“. Двете думи *koros* и *mochthos* също се използват заедно във 2 Кор. 11:27; 2 Сол. 3:8. Във 2 Кор. 11:27 (RSV) комбинацията е преведена като „труд и трудности“.

Труд. Гръцки *ergazomai*, „да се работи“, обикновено срещу заплащане. Павел говори за своите работейки в занаята си за изработване на шатри (вижте Деяния 18:3).

Нощ и ден. Павел възнамеряваше да си изкарва прехраната, бидейки решен да проповядва евангелието трябва да се дава свободно. Никой не трябваше да има основание да обвинява апостола, че проповядва за лична изгода. Той се трудеше, за да не бъде в тежест на своите събрания (вижте върху 1 Кор. 4:12; 2 Кор. 11:9; 1 Сол. 2:6).

10. Вие сте свидетели. Сега, след като апостолът ефективно се е сблъскал с и е опровергал три основни обвинения срещу враговете му: (1) че той и неговите другари са заблудени фанатици, (2) че са мотивирани от егоистични, нечисти мисли и (3) че техните

добротата, привидната им загриженост, бяха само едва прикрита измама (ст. 1–9), той отново се обръща към знанието на солунците, напомняйки им, че са били свидетели на поведението на своите служители. Те знаеха много повече за мисионерите, отколкото обвинителите. Следователно те не бива да се трогват от клеветнически слухове.

И Бог също. Павел отново се обръща към Бога (виж на стих 5) относно неговите мотиви, които не могат да бъдат видени от човека. Това предполага, че когато обстоятелствата го изискват, можем да се обърнем към Бога за истинността на това, което казваме, и че винаги трябва да живеем така, че да можем правилно да отправим такъв апел.

Свято. Гръцки *hosiōs*, „благочестиво“, „по начин, угоден на Бога“. Светият живот на истинския Християнинът, неговото благочестиво, почтително отношение към своя Създател, има дълбоко влияние върху отношението му към ближните си, Божиите деца.

Справедливо. Гръцко *dikaiōs*, „справедливо“, „праведно“, свързано с прилагателното *dikaios* (виж върху Мат. 1:19).

Безупречно. Гръцко *amemptos*, „непорочно“, свързано с прилагателното *amemptos* (виж на гл. 3:13).

Държал се. Буквално „стана“, използвано тук в смисъла на „действал“ или „държал се“.

11. Знаете. Сравнете „помните“ (вижте на стих 9).

Увещаван, утешаван и напътстван. Тези думи описват три основни аспекта от работата на всеки християнски служител.

Като баща. В стих 7 Павел използва образа на кърмеща майка, за да изобрази нежното и любящо отношение на евангелистите към техните новоповярвали. Сега той използва ролята, която благочестивият баща играе във възпитанието на детето, като илюстрация на тяхната неуморна работа в изграждането на християнския опит на младите вярващи. Те увещаваха всички да бъдат верни, насърчаваха малодушните и тържествено нареждаха и увещаваха всеки, който показваше признаци на непокорство. И всичко това беше направено с нежност и любов.

12. Ходя. Гръцки: *peripateō* (вж. върху Еф. 2:2; срв. Кол. 1:10; 1 Йоан 1:6). Целта на усърдната работа на апостолите е била да даде възможност на тези млади християни да живеят живот, подобаващ на децата на небесния Отец. Да живеят по друг начин означава да донесат безчестие на Бога, дори да направят името Му да бъде хулено от невярващите (вж. върху Рим. 2:24).

Кой е повикал. По-скоро „който вика“ или „който продължава да вика“. Защото значението на Божия призив виж върху Рим. 8:28, 30; 1 Кор. 1:9; Гал. 1:6.

Неговото царство. За коментар относно природата на това царство вижте Матей 4:17; 5:3; 6:10, 13; Марк 3:14; вж. 1 Коринтяни 6:9. Тук Павел говори за настоящото Божие царство на благодатта. Християните са призвани в Божието царство на благодатта след обръщане във вярата (вижте Кол. 1:13).

Слава. Вижте върху Йоан 1:14; Римляни 3:23. Настоящото царство на благодатта ще достигне кулминацията си в Вечното Божие царство на слава, в което вярващите ще влязат с радост в действително гражданство, когато Исус се завърне, за да ги събере в него (вж. Мат. 24:31). Павел увещава солунците да живеят според законите на това славно царство (вж. Фил. 3:20).

13. Поради тази причина. Или „поради това“. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на „защото“.

Слава Богу. Сравнете с гл. 1:2, 3. Павел беше уверен в реалността на първоначалната вяра на своите обърнати във вярата и искаше да ги впечатли с чувството за тази реалност, за да не бъдат изкушени да се усъмнят в нея и да отпадат от вярата си.

Получено. Тази дума се появява два пъти в този стих и е превод на две различни Гръцки глаголи. Първият, *paralambanō*, означава външно приемане, слушане на посланието; вторият, *dechomai*, се отнася до вътрешно приемане, приемане на съобщение.

Божие слово. Павел не е имал съмнения относно произхода на посланието, което е проповядвал: Той знаеше, че идва от Бога. Той също така беше поучавал солунците от Свещеното Писание (Деяния 17:2, 3). Той се радваше, че и те признават божествения авторитет на неговото послание и цитира тяхното признаване като основна причина за собствената си радост.

Действа ефективно. Гръцки *energeō* (виж върху Фил. 2:13). Когато бъде приет в живота, словото изпълнява божествено определената си задача.

Във вас, които вярвате. Ефективното действие на словото действа в християнина чрез вяра. Божието слово е от полза само когато е „смесено с вяра“ в онези, които слушат (Евр. 4:2). Евангелието е „сила Божия за спасение на всеки, който вярва“ (Рим. 1:16). В една от големите благословии на Павел той казва как Бог е способен да направи за нас много повече, отколкото можем да поискаме или да си помислим чрез „силата, която действа в нас“ (Еф. 3:20). Отново той говори за собствения си опит и разказва как се стреми да проповядва с цялата „енергия“, която Бог „мощно вдъхновява“ в него (Кол. 1:29). В този случай могъщата сила на Божието слово действаше в солунските вярващи, давайки им търпение при изпитания и преследване.

14. Последователи. Гръцко *mimētai* (виж на гл. 1:6).

Църкви Божии. Изразът в множествено число се среща само тук и в 1 Кор. 11:16, но единственото число е често срещано в Новия завет (Деяния 20:28; и др.).

Юдея. Причината за сравнението на Павел на солунците с еврейските християни не е ясна. Възможно е той да е посочил юдейските църкви като основни образци за сила, или може би юдейските преследвачи в Солун може да са му напомнили за подобни условия в Палестина. Каквато и да е причината му, той разкрива високото уважение, което има към юдейските вярващи, и ги посочва като модели, които други църкви да следват.

В Христос Исус. Тези думи ясно показват, че Павел говори за християнските еврейски църкви, а не за синагогите на евреите, които се смятали за Божията църква. Юдейските християни били преживели огнено гонение от страна на националните водачи, които отхвърлили евангелското послание (Деяния 8:1; 9:1, 2). Солунците били преследвани от езичници по подстрекателство на евреи (Деяния 17:5-8). Двете християнски общности, едната в Палестина, другата в Македония, следователно могли да си съчувстват в сходните си страдания.

15. Убиха Господ Исус. Църквата на солунците беше езическа църква, но много от членовете ѝ бяха еврейски прозелити (вж. върху Деяния 17:4). Тези членове бяха свикнали да търсят религиозни наставления от еврейските водачи в града си. Те може би са си помислили, че нещо не е наред с учението на Павел, тъй като то е предизвикало гнева на религиозните водачи върху него и неговите последователи. Но Павел показва, че тяхната враждебност може би е била очаквана, защото те „убиха и Господ Исус, и пророците“ (1 Сол. 2:15; RSV; вж. Мат. 23:31; Деяния 7:52). Апостолът обвинява юдеите за смъртта на Христос (вж. върху Деяния 2:23).

Преследваха ни. Тази фраза може да има както общо, така и местно приложение. Юдеите преследваха Павел от времето на неговото обръщане във вярата (вижте Деяния 9:23) и продължиха злите си планове срещу него и неговите спътници (вижте Деяния 13:45). По-специално, същите

Юдеите, които създавали проблеми в Солун, преследвали Павел, Сила и Тимотей до Берия (вижте Деяния 17:13).

„Угоди на Бога, не на Бога“. Формата на глагола в гръцки език показва, че юдеите обикновено са неугодили на Бога. Те са имали ревност за Бога и са смятали, че жестоката им предубеденост е угодна на Него (Йоан 16:2), но враждебността им срещу християните е била вдъхновена от завист. Именно завистта е предизвикала преследването в Солун, както и другаде (Деяния 17:5; 13:45).

Подобно поведение не можеше да направи нищо друго, освен да си навлече силно Божие неодобрение.

Противоположно. Юдеите бяха против или в опозиция на всички човешки раси. Ако ревността им бяха основани на любов към Бога, те щяха да обичат и своите близни. Вместо това, те проявяват тесногърда изключителност. Това отношение кара много от езическите писатели да опишат евреите като чувстващи „само омраза и вражда“ към други народи (Тацит, Истории, ст. 5). Павел вижда тази омраза, приемаща ужасната форма на опит да се скрие евангелието от онези, които го желаят (виж ст. 16).

16. Забраняващ. Гръцки *kōluō*, „преча“, „предотвратявам“, „забранявам“. Юдеите „обикаляли морето и сушата, за да направят един прозелит“ (Мат. 23:15) и се радвали, че хората приемат юдаизма. Но те правили всичко по силите си, за да попречат на християните да разпространяват добрата новина за спасение чрез Христос.

За да могат да бъдат спасени. Павел беше убеден, че апостолското проповядване води до спасение на онези, които приеха неговото послание. Той знаеше, че няма спасение, освен чрез Исус Христос (Деяния 4:12). Той също така знаеше от личен опит, че всяко усилие за разпространение на евангелието ще си навлече гнева на юдеите (вж. Деяния 22:22).

Да напълня. Гръцки *anaplēroō*, „да напълня напълно“, „да напълня догоре“. Отхвърлянето на нещо от страна на евреите спасението чрез Христос и това, че не позволяваха на другите да се възползват от жертвата на Спасителя, изпълни „докрай“ мярката на греховете им (вж. Матей 23:32).

Винаги. Чрез убийството на пророците в старозаветните времена, чрез отхвърлянето и разпъването на техния Господ, а сега и чрез решителното преследване на Неговите последователи, греховете на евреите се увеличаваха все повече и повече, докато мярката на тяхното беззаконие не се изпълни повече от необходимото.

Гневът. Тоест, гневът Божий (вижте на гл. 1:10).

Дойде. Завършекът на Божия гняв срещу избрания народ все още беше в бъдеще (70 г. сл. Хр.), но Павел вижда начина, по който юдеите поемат, и говори с увереност относно края, към който те бързат. В светлината на старозаветното пророчество (виж върху Дан. 9:24) и това на самия наш Господ (Мат. 23:37–39; 24:15–20), както и чрез просветлението на Светия Дух, апостолът можел да види Божия гняв да се стоварва върху непокаяния народ. Йерусалим все още не бил разрушен, но Божията защита била оттеглена. Скоро градът щял да бъде „стъпкан“, юдеите да се разпръснат и пророчеството на Господа да се изпълни (виж върху Лука 19:43, 44; 21:24).

Докрай. Или „най-накрая“.

17. Да бъдеш отведен. Гръцко *orphanizō*, „да бъдеш лишен от родител“. След като говори за юдеите в стихове 15, 16, апостолът възобновява аргумента си, че няма предупреждение за любовта му към тях. Гръцката дума внушава интимната семейна връзка, съществуваща между Павел и неговите обърнати във вярата. Когато обстоятелствата ги разделяли, всеки член се чувствал така, сякаш семейството е разбито.

За кратко време. Буквално „за един час“. Продължителността на времето между неговите оставянето им (Деяния 17:10) и написването на това послание от него не е известно, но сигурно са изминали няколко месеца.

Стараел се. Гръцки spoudazō, „да ускоря“, „да се напрягам“, „да бъда старателен“.

Колкото по-обилно. Тоест, прекомерно, колкото е възможно по-силно. Павел не беше половинчат в усилията си да посети отново солунците.

С голямо желание. Павел уверява солунците, че не е оставил нищо необърнато в усилията му да се върне при тях. Подобно уверение би противодействало на всяко предположение, което еврейските противници биха могли да направят относно умишлено отсъствие от Солун от страна на Павел. Фактите бяха, че насилственото изгонване на апостолите измежду новите вярващи значително засили желанието им да се върнат в Солун.

18. Щяхме да дойдем. Буквално „желаехме да дойдем“ или „желаехме да дойдем“.

Дори аз, Павел. Тук Павел се разграничава от своите сътрудници, които той постоянно свързва със себе си в цялото послание. Точността изискваше това, защото Сила и Тимотей бяха отседнали в Берия, когато Павел отиваше в Атина (Деяния 17:14), а Тимотей всъщност беше посетил солунците по нареждане на Павел (1 Солунци 3:1–2).

И тримата искали да се върнат, но говорейки за себе си, апостолът можел да твърди, че определено е планирал да го направи „веднъж и отново“ (буквално „веднъж и два пъти“), тоест отново и отново. Той копнеел да ги види.

Сатана. Павел е бил воден по време на мисионерските си пътувания от Светия Дух. Преди да премине в Европа по пътя, който го е отвел до Солун, апостолът е обмислял да работи в провинция Азия или във Витиния, но е бил отблъснат от тези места от Светия Дух (Деяния 16:6, 7). Не Светият Дух обаче е изгонил Павел и неговите спътници от Солун и е противопоставил завръщането им. Това дело всъщност е било дело на великия противник, Сатана.

Препречен. Гръцки egkortō, „прекъсвам“, „препречвам нечий път, като му отрязвам пътя“.

Както в състезание с колесници, водачът би „се намесил“ и по този начин ефективно би спрял противника си, или както по съвременните магистрали, егоистичен шофьор понякога би „се намесил“ и би блокирал движението на колата, която е изпреварил, така и Сатана е поставил препятствие на пътя на Павел и по този начин му е попречил да се върне в Солун. Апостолът не дава никакъв намек за начина, по който Сатана му е попречил. Сатана обаче може само да попречи, не може да предотврати окончателния триумф на евангелието. Господ е владетел и Той и Неговата църква ще триумфират.

19. Каква е нашата надежда? Тук апостолът стига до най-висшата причина за копнежа си да се завърне при солунските вярващи. Той живееше с надеждата да представи своите обърнати във вярата на Господ Исус като трофеи на вярно служение. Надеждата му не беше безпочвена, защото той беше наясно с високото качество на християнския живот на солунците (вж. гл. 1:3, 4).

Радост или венец. Вижте върху Фил. 4:1; вж. върху 2 Кор. 1:14.

Радване. По-скоро „хвалене“ или „хвалене“. В деня на триумфа Павел би могъл да посочи своите обърнати във вярата с допустима гордост, радвайки се, че Господ го е използвал за тяхното спасение. Такива чувства, изразени от апостола в този момент, биха имали двоен ефект върху неговите читатели: (1) да ги убеди в искреността на любовта му към тях и желанието му да ги посети отново; (2) да ги насърчи да останат непоколебими въпреки преследванията.

В присъствието на. Или „преди“, както в гл. 3:13.

Идване. Гръцко „парусия“ (виж на Матей 24:3).

20. Вие сте нашата слава. В стих 19 Павел описва своите обърнати във вярата като своя „надежда“, „радост“ или „корона“. Тук той въвежда мисълта, че те са и негова „слава“ (или „чест“).

Това е голяма похвала за солунците. Тези вярващи не само щяха да бъдат негова радост и

венец на хвала при идването на Христос, но дори и сега те са неговата гордост и наслада. Той се хвали с доказателствата за действието на Божия Дух сред тях. Тяхната вяра, любов и надежда (гл. 1:3), заедно със силния им мисионерски дух (ст. 8), са причини за радост и постоянна благодарност от Негова страна (ст. 2). Отвъд всяко ефективно противоречие, сърцето му е в Солун.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

3-8AA 256

6, 9 AA 347

10 Ев 632

10-13AA 257

12 1Т 137

13 КОЛ. 59

19 АН 279; СТ 284; МҮР 23

19, 20 AA 257; Ед 70; EW 61; MB 90; 6Т 310

ГЛАВА 3

2

1 Свети Павел свидетелства за голямата си любов към солунците, отчасти като им изпраща Тимотей, за да ги укрепи и утеши, отчасти като се радва на добрите им дела, 10 и отчасти като се моли за тях и им желае благополучно завръщане.

1. Затова. Тоест, поради силната любов и бремето на апостолиите за техните обърнати във вярата, както и поради продължаващото разочарование на Павел в опитите му да се върне в Солун.

Въздържам се. Гръцко *stegō*, „покривам“, „скривам“, „издържам“ (вж. 1 Кор. 9:12; 13:7). Употребата Използването на подлога в множествено число в този стих изглежда показва, че апостолът е искал да покаже ясно, че неговите спътници споделят неговата загриженост за тези нови вярващи и че те участват всеотдайно в усилията му да реши проблемите, създадени от раздялата (вижте върху 1 Сол. 2:17, 18).

Сметнахме го за добре. Тоест, решихме. Времето на гръцкия глагол (*eudokeō*) показва, че е взето окончателно решение.

Само в Атина. В разказа се казва, че когато Павел бил принуден да напусне Македония, „Сила и Тимотей останали там“ (Деяния 17:14). При пристигането си в Атина, апостолът усетил огромното предизвикателство, представено от културния езически метрополис, и почувствал собствената си нужда от верни помощници. Затова той им изпратил заповед „да дойдат при него възможно най-скоро“ (ст. 15). Разказът в Деяния не казва, че нито Сила, нито Тимотей са успели да дойдат в Атина, но настоящият пасаж предполага, че Тимотей наистина е отишъл и че е бил изпратен обратно в Македония почти веднага, за да служи на солунските вярващи. Павел трябвало да бъде оставен сам в Атина. Това решение сигурно е било много трудно за него. Голямата жертва, която апостолът бил готов да направи, лишавайки се от другарството и помощта на Тимотей, показва неотложността на нуждите на солунците. След посещението си там, Тимотей, придружен от Сила, отишъл при Павел в Коринт (гл. 18:5). Следователно е ясно, че

² Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Сол. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

трима работници се обединиха в изготвените планове и че Павел пое инициативата както в изготвянето им, така и в осъществяването им.

2. Изпратил Тимотей. Вижте стих 1.

министър. Гр. diakonos (виж Марк 9:35).

Нашият съработник. Текстовите доказателства са разделени (вж. стр. 10) между включването и изключването на този израз. Независимо дали е включен или не, Павел силно хвали Тимотей. По-младият мъж не само беше брат на Павел, съвърващ и сътрудник, но и сътрудник на Бога в провъзгласяването на евангелието на Христос. Тази благородна концепция за това да бъдеш свързан с Бога в Неговата велика мисия на любов към падналото човечество заемаше видно място в мисленето на Павел и често намираще израз в неговите писания (вж. Рим. 2:1). 1:9; 1 Кор. 3:9; 2 Кор. 6:1; Фил. 4:3).

Да установя. Гръцки stérizō (виж върху Рим. 16:25). Главната цел на посещението на Тимотей беше да укрепи и потвърди вярващите, за да не може никой да се обърне назад.

Да утешавам. Гръцки parakaleō (виж върху Мат. 5:4). Втората цел в мисията на Тимотей беше да увещава вярващите. Това включваше преглед на това, което са били учени, разширяване на доктриналния им хоризонт и укрепване на ежедневния им християнски опит. Всичко това се намира във фразата „относно вашата вяра“.

3. Раздвижи се. Гръцко saínō, „смушавам“, „развълнувам“, използвано само тук в Новия завет. В класическите писания се използва буквално за кучета, със значението „махам с опашка“, откъдето идва и производните значения „лаская“, „примамвам“. Някои смятат, че тези последни значения трябва да се приложат към настоящия стих. Други се придържат към значението „смушавам“, което се подкрепя от древните преводи. Павел е знаел опасностите, които местното преследване би представлявало за солунците. Затова той горещо се надява, че служението на Тимотей ще ги спаси от това да бъдат по някакъв начин отслабени във вярата.

Чрез тези страдания. Или „в тези страдания“, тъй като Павел си е представял трудните обстоятелства, при които неговите новоповярвали са били принудени да практикуват вярата си.

Ние. Местоимението се отнася не само за апостолите, но и за техните обърнати във вярата. Осъзнаването, че Бог знае за преследването, което те понасят, и че то играе определена роля в Неговия план за живота им, укрепва християните да издържат на страдания. Испитанията, които нашият любящ Отец допуска, са необходимото средство за спасение и са насочени и смекчени към тази цел (1 Кор. 10:13). Характерите се усъвършенстват чрез изпитания и християните не трябва да се бунтуват срещу процеса на пречистване (вижте върху Мал. 3:3; Деяния 14:22; 2 Тим.). 3:12; 1 Петрово 2:21; 4:12, 13).

4. Казахме ви преди. През краткото време, през което Павел и неговите спътници бяха със солунците, те се постараха да ги подготвят за неизбежните проблеми, които предстояха (виж Деяния 18:23). Като начало, тези вярващи знаеха за ужасното бичуване, което Павел и Сила бяха получили във Филипи (виж 1 Сол. 2:2). В своите проповеди мисионерите ги бяха предупредили за предстоящото гонение. Сега Павел им напомня за своето предсказание и неговото болезнено изпълнение. Истинността на апостолското слово сигурно е потвърдила увереността на солунците в него (вж. Йоан 13:19) и е осигурила ефективен стимул за непоколебимост.

Трябва да понесем скръб. Или „ще понесем скръб“.

5. Поради тази причина. Въпреки че Павел знаеше, че солунците ще бъдат преследвани, Той не приемаше безсърочно подобна сигурност. Той обичаше духовните си деца и беше искрено загрижен за тяхното благополучие. Поради тази причина изпрати личен

пратеник, който да му донесе новини от първа ръка относно състоянието им. Тук той не назовава изпратения човек, тъй като вече е дал тази информация (ст. 2). Той просто посочва причината за изпращането на Тимотей. Той вече е направил подобно изявление в стихове 1, 2, но тук го прави по-лично, като говори в първо лице, единствено число, използвайки „аз“, а не „ние“.

Въздържай се. Вижте стих 1.

Познай вярата си. Състоянието на духовното здраве на неговите новоповярвали беше основната грижа на Павел.

Изкусителят е изкушавал. Павел познавал слабостите на човешката плът и се страхувал, че някои от вярващите може да са отпаднали от чистотата на вярата. Неговата загриженост можела да бъде разсеяна само чрез директни новини от Солун. Апостолът разкрива разбирането си за действието на изкушението. Бог е позволил изпитания да сполетят солунските християни, но изкушението не е идвало от Него. Павел признава, че подбуждането към зло идва от изкусителя, самия Сатана (вж. Мат. 4:1; Яков 1:13, 14). Той осъзнава, че личен дявол, действащ чрез нечестиви хора, атакува Божия народ с цел да ги обезкуражи и да ги накара да се откажат от вярата си. Ако дяволът успееше, тогава трудът, положен върху вярващите, би бил напразен, защото Павел смята усилията си за безплодни, освен ако не доведат до спасението на онези, за които работи.

6. Но сега. Наречието „сега“ ясно показва, че Тимотей току-що е пристигнал от Солун. Това първо послание е написано скоро след пристигането на Тимотей и следователно отразява любящите чувства, предизвикани от окуражаващия доклад на Тимотей. Ясно е също, че посланието е написано в Коринт, а не в Атина (виж стр. 224, 225), защото в летописа се казва, че Тимотей и Сила са се присъединили към Павел в Коринт (Деяния 18:5).

Любов. От гр. агапе, „любов“ (виж върху Мат. 5:43; Йоан 11:3; 1 Кор. 13:1). За сърцето на Павел беше балсам да знае, че вярата на вярващите не е била разклатена и любовта им не е охладняла.

Добър спомен за нас. Павел се е опасявал, че еврейските погрешни представи биха настроили солунците срещу него, когато той отсъства от тях. Новината, че те все още мислят с любов за него и непрекъснато копнеят да го видят, сигурно е била много успокояваща за апостола. Той заявява, че копнежът е взаимен – той желае да ги види (вж. гл. 2:17, 18).

7. Бяхме утешени. Павел, който толкова внимателно насърчаваше другите, самият той е утешен от онези, на които се стреми да помогне. Нека и съвременните Божии служители бъдат окуражени от онези, за които работят. Най-доброто насърчение, което един обрънат във вярата може да даде на този, който го е довел при Спасителя, е да бъде непоколебим в християнския път.

Скръб и утеснение. Текстовите доказателства потвърждават (вж. стр. 10) размяната на думите „скръб“ (thilipsis) и „утеснение“ (anagkē). За значението на двете гръцки думи вижте съответно Рим. 2:9 и 1 Кор. 7:26. Някои тълкуватели смятат, че фразата „скръб и утеснение“ се отнася до вътрешни и външни проблеми. По-вероятният препратка е към тежките изпитания, наложени от юдеите на апостола в Коринт (Деяния 18:1–17). Там юдейските водачи толкова яростно и богохулно се противопоставили на проповядването на евангелието от Павел, че той се отделил от тях и се обърнал напълно към езичниците (ст. 6). Техните тормозещи опити да го накарат да замълчи не престанали, а по-скоро се увеличили, докато не подбудили открит бунт срещу него (ст. 12). В такъв труден момент Господ във видение милостиво насърчи Павел да бъде смел в представянето на посланието си и го увери в защита и успех в делото му (ст. 9, 10). Вероятно по това време той получи утешителната вест, донесена от Тимотей.

8. Защото сега ние живеем. За разлика от трудното съществуване, обусловено от страдания и страдания, което апостолите бяха понасяли.

Ако стоите здраво. За значението на „стоят здраво“ вижте във Филипяни 1:27. Павел заявява, че докато солунците останат непоколебими, той и неговите спътници ще се радват на живота в най-пълния му християнски смисъл. Такъв сърдечен израз на любов и пламенният му интерес към тяхното вечно благополучие сигурно са насърчили солунците да бъдат верни.

9. Каква благодарност можем да изразим? Сърцето на Павел прелива от допустима радост при мислеше за превъзходствата на своите обърнати във вярата. Павел естествено желае да благодари за тяхното образцово свидетелство и да благодари не на човека, а на Бога, Който е направил възможен техния победоносен живот. Неговата радост е духовна. Тя произтича от размишлението върху духовната стойност на вярващите. Такава радост не съдържа егоизъм. Тя е подобна на щастието, което ангелите изпитват при обръщането на грешника (Лука 15:10). За трети път Павел изразява благодарност към Бога за Неговата пазеща сила в полза на неговите обърнати във вярата (виж 1 Сол. 1:2; 2:13).

Каква може да бъде по-голяма причина за благодарност? Радостта, която истинският Христов служител изпитва, когато научава за верността на онези, които е довел при Господа, е най-голямата награда за службата (вижте 3 Йоан 4).

10. Молене денем и нощем. Вижте гл. 2:9. Тук хвърляме поглед върху скрития молитвен живот на апостола. Павел работел „денем и нощем“ (гл. 2:9); но подобно на първосвещеника, той непрекъснато носел в сърцето си своите обърнати във вярата (вижте Изх. 28:29).

Може да видя лицето ти. Сравни гл. 2:17, 18; 3:6. Павел вярваше, че има нещо, което може да направи лично, което не би могло да бъде постигнато по друг начин. И все пак фактът, че е бил възпрепятстван да изпълни желанието си, е довел до написването на това писмо, което е постигнало много за далечните му приятели. Но колко повече е постигнал той за църквата през всички епохи? Това послание, вероятно най-ранното от известните му писания (виж стр. 224, 225), е написано като пряк резултат от неуспешните му опити да се завърне в Солун (виж на гл.

2:18). Възможно е той да е посетил тази църква по-късно и да е дал допълнителни наставления на членовете ѝ (виж Деяния 20:2). Но засега пътят му беше възпрепятстван. Забавянето, наложено на апостола, беше по Господната благодат, която направи повод за написването на посланието.

Така човешкият гняв се обърна към хвала на Бога.

Може би усъвършенства. Гръцки *katartizō* (виж върху Лука 6:40; Гал. 6:1). Павел е бил нетърпелив да запълни това, което липсва в духовното им оборудване. Преди това той е възхвалявал тяхната вяра, любов и надежда (1 Сол. 1:3), но е осъзнавал, че им липсват основни добродетели (виж върху гл. 4:11; 5:14) и е трябвало да „расте все повече и повече“ (гл. 4:10) в християнските благодати.

11. Сега самият Бог. С тези думи Павел започва нов раздел и записва конкретна молитва. Фактът, че Бог и Христос са споменати заедно, подчертава единството на тези двама членове на Божеството. За коментар относно титлите на Павел за Отца и Сина вижте Рим. 1:7; Гал. 1:4; Фил. 2:5.

Директно. Буквално „изправям“ (вж. Лука 1:79; 2 Сол. 3:5). Пътят на Павел е бил блокиран от Сатана (1 Сол. 2:18), затова апостолът се обръща към Отца и Христос, молейки ги да премахнат всички препятствия и да направят възможно той и неговите спътници да посетят отново солунците.

12. И Господ. Или „но Господ“, като поставя стихове 11 и 12 в контраст един с друг. Павел на практика казва: Каквото и да ми се случва, желая вие да растете в духовно израстване.

Направля... да умножавам. Гръцки *pleonazō*, „преизобилствам“. Допълнителното „изобилствам“ служи, за да подчертае интензивността на желанието на Павел за неговите обърнати във вярата. Той се моли Христос

ще им даде все по-дълбока любов, първо към техните събратя по вяра, а след това и към тези, които не са в църквата. Той искаше пламенната любов, която изпитваше към тях, да се възпроизведе в собствените им сърца от името на другите. Пламенната любов един към друг е знак за света за истинността на християнската религия. Това е изричното учение на Христос (Йоан 13:34, 35).

13. Докрай. Или „така че“, сочейки към резултата от това сърцата да преливат от любов.

Утвърждавам. Гръцки *stérizō* (вижте върху Рим. 16:25). В 1 Сол. 3:2 *stérizō* е преведено като „утвърждавам“. Павел е уверен, че Христос ще стабилизира сърцата на вярващите и признава, че солунците не могат да извършат това дело сами.

Непорочен. Гръцки *amemptoi*, „непорочен“, „незаслужаващ порицание“, „без недостатък“ (вж. Еф. 1:4; Фил. 2:15; 3:6). Желанието на апостола за неговите обърнати във вярата е те да бъдат свободни от всеки недостатък в духовните въпроси.

Святост. Това показва сферата, в която Христос трябва да направи вярващите безупречни. Той ще им даде възможност да живеят свят живот, така че да могат да застанат без порицание пред Съдията на вселената. „Безупречни в святост“ представлява най-високия възможен етичен и духовен стандарт. Апостолът вярва, че такъв стандарт може да бъде достигнат чрез благодатта, която Христос дава на онези от Неговите последователи, които нарастват в любовта. Да вярваме по-малко би означавало да отричаме евангелието.

Пред Бога. Павел се грижи неговите обърнати във вярата да бъдат осъдени за безупречни не от хора, които са склонни да грешат, а от Бога, Който изпитва сърцата и знае какво е в ума.

Дори нашият Отец. Сравнете стих 11.

Идване. Гръцки: *парусия* (виж върху Мат. 24:3). Идването на нашия Господ е една от ключовите ноти на това послание (виж 1 Сол. 1:10; 2:19; 4:16; 5:23). В настоящата обстановка Павел вижда деня на Христовото идване като времето, когато характерът на вярващия трябва да бъде утвърден. Тогава няма да има възможност за промяна.

Светии. Гръцки *hagioi* (виж върху Рим. 1:7). В Новия завет *hagioi* обикновено се отнася до изкупените Божии деца (Мат. 27:52; Деяния 9:13; 1 Кор. 1:2; и др.). Някои смятат, че *hagioi* тук се отнася до ангелите, които придружават Христос при Неговото идване на Христос (Мат. 25:31).

Други вярват, че Павел има предвид мъртвите и живите светии, които са обединени по време на явяването на Христос (1 Сол. 4:13-17) и с които Исус ще бъде свързан по това време.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 AA 234

6–10AA 255

8 EW 28; MH 167

11, 12 ML 221

12, 13 AA 263; 5T 693

13 MB 149

ГЛАВА 4

1 Той ги увещава да напредват във всякакъв вид благочестие, 6 да живеят свято и праведно, 9 да се обичат един друг, 11 и тихо да вършат своите си работи; 13 и най-накрая да скърбят умерено за мъртвите. 15 И към това последно увещание е приложено кратко описание на възкресението и второто пришествие на Христос за съд.

1. Освен това. Гръцката дума *loiros*, „за останалите“, преведена като „най-накрая“ във 2 Кор. 13:11; Еф. 6:10; Фил. 4:8; 2 Сол. 3:1 (виж върху Фил. 3:1). Сега Павел преминава от молитва към обширен напътствие относно християнския живот.

Умоляваме. Гръцки *erōtaō* (виж върху Фил. 4:3). Вместо да използва апостолска власт и да дава заповеди на своите читатели, Павел, с такт и смирение, ги умолява да слушат и се обръща към тях като към братя.

Увещавам. Гръцки *parakaleō* (виж върху Матей 5:4). Павел не се задоволява с молба. Той добавя усърдно увещание към молбата си. Той се е молил солунците да бъдат подготвени за Господното идване (гл. 3:12, 13), но само молитвата не е била достатъчна. Имало е нещо, което те трябвало да направят. Тяхната част била да се вслушат в дадените инструкции и, по Господната благодат, да действат според тях.

Чрез Господ Иисус. Буквално „в Господ Иисус“ (вж. Фил. 2:19). Павел не беше Давайки лични мнения или съвети, той пишеше под божествено вдъхновение. Увещавахе в името на Господа и чрез Неговия авторитет. Колкото и тактичен да е този подход, той носи силна нотка на авторитет и е изчислен да има голяма тежест сред слушателите си.

Приети от нас. Павел напомня на своите читатели на какво са били учени, докато е бил с тях (вж. 1 Кор. 15:1; Гал. 1:9; Фил. 4:9). Бяха им дадени практически наставления (вж. 1 Сол. 2:2, 7, 8, 13).

Да ходиш и да угаждаш на Бога. Това означава да ходиш така, че да Му угаждаш. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) добавянето на думите „така и вие ходете“ или „както и вие ходите“ или „точно както правите“ (RSV). Целта на ходенето или живота (вж. гл. 2:12) трябва да бъде да се получи Божието одобрение за поведението им (вж. ст. 4). Апостолът е учил солунците да живеят не като юдеите като цяло, които не са удобни на Бога (ст. 15), а по-скоро в съответствие с евангелските принципи и по този начин да имат постоянно божествено одобрение.

Изобилствайте все повече и повече. Апостолът има предвид високи висоти на християнското съвършенство. за своите новоповярвали. Той вярва, че те могат да надминат настоящите си постижения (вж. Ед. 18). Такава увереност във възможностите им би отворила сърцата на солунците за сериозните напътствия, които следват.

2. Знаете. Сравнете гл. 2:1, 2, 9, 11, където Павел подчертава личното знание на солунците за предишното му служение към тях. Той не им отправя никакви нови изисквания.

Заповеди. Гръцки *paraggeliai*, „съобщения“ или „заповеди“, следователно „заповеди“, и често използвано в класическата литература за военни заповеди. Тук се има предвид, че Павел е дал инструкциите в Солун преди това.

Чрез Господ Иисус. Или „чрез посредничеството на Господ Иисус“. Апостолът отново напомня на своите читатели, че неговите учения са дадени под божествена власт. Сега, когато щеше да говори за конкретни грехове, за които някои в църквата бяха виновни, той беше най-загрижен всеки член да осъзнае, че той излага собствените Христови принципи (вж. ст. 8). Такова разпознаване би осигурило положителен отклик към стандартите, за които той сега им напомня.

3. Божията воля. Божията воля тук представлява Неговите желания за Неговите деца. Не е Неговата воля дори един член на Неговото семейство да погине поради какъвто и да е грях (Матей 18:14).

Освещаване. Гръцки *hagiasmos* (виж върху Рим. 6:19). Терминът *hagiasmos* е всеобхватен и не бива да се ограничава до целомъдрие, въпреки че апостолът има целомъдрието на преден план в ума си в настоящия контекст. Божията воля обаче може да бъде изпълнена само в нашето пълно посвещение. Христос умря, за да направи възможна нашата святост (Еф. 5:25–26). 27), но такъв резултат не се постига за миг. Оправданието се постига мигновено, когато разкайващият се грешник приеме Божията прошка, но не е така с освещението, което е непрекъснато дело на благодатта (вижте Рим. 12:1, 2). То не е „дело на миг, час или ден, а на цял живот“ (AA 560).

Въздържам се. Гръцки *apochomai*, „да се въздържа от“, следователно „да се въздържа“. Бог очаква християнинът да се пази от греха, а не да се излага на изкушение (вижте 1 Кор. 6:18).

Блудство. Гръцко казано *porneia* (виж върху Мат. 5:32; Деян. 15:20; 1 Кор. 5:1). Този грях е необходим категорично осъждане сред новопокръстените езичници, защото те са били отгледани в атмосфера, където моралната разпуснатост е била приемана, а порокът е бил освещаван като религиозен обред (виж том VI, стр. 91, 92). Божеството-покровител на Коринт, където Павел пише, е била Афродита, богинята на любовта и раждането, и нейното поклонение е било съпроводено с най-диви оргии. За християните във всеки езически град би било трудно да останат незасегнати от такава явна неморалност. Но всичко, което противоречи на целомъдрието на сърцето, в речта и поведението, противоречи на Божията заповед в Декалога и на онази святост, която евангелието изисква (вж. Мат. 5:27, 28; Деян. 15:29; 1 Кор. 6:18; Гал. 5:19; Еф. 5:3). В наши дни, когато стандартите за сексуално поведение са занижени, когато целомъдрието е толкова често смятано за отживелица и разводите са толкова чести, това предписание заслужава стриктното внимание на всеки, който се изповядва за последовател на Господа.

4. Знам. Или „разбирам“. В 1 Сол. 5:12 Павел използва глагола „да знам“ в смисъла на „да знам стойността“, „да ценя“, „да уважавам“. Различни форми на един и същ глагол са използвани в 1 Сол. 4:5; 2 Сол. 1:8; Гал. 4:8, за да опишат онези, които не познават Бога, тоест, те не Го разбират или ценят.

Притежавам. Гръцки *ktaomai*, „придобивам“, „добивам за себе си“, „набавям си“.

Съд. Гръцки *skeuos*, „нещо“, „предмет“, „съд“, „делва“, „чиния“. *Skeuos* се превежда като „съд“ 19 от 23-те пъти, в които се използва в Новия завет. Има различни мнения относно значението му в този стих. Някои смятат, че Павел говори за тялото на християнина, със специален акцент върху неговите сексуални функции. Това тълкуване е в съответствие с контекста, който разглежда сексуалната чистота (ст. 3, 5), но не толкова добре със значението на *ktaomai*, „да придобия“ (вижте по-горе под „притежавам“). Възможно е обаче на *ktaomai* да се даде значението „да придобия контрол над“. Общото научно мнение предпочита да тълкува *skeuos*, „съд“, като отнасящ се до съпругата на мъжа. Такова мнение има библейска подкрепа в 1 Петрово 3:7, където съпругата е описана като „по-слабия съд“, и в равинската литература, която говори за съпругата като за „съд“ за мъжа. Това тълкуване би накарало Павел да каже следното: „Всеки християнин трябва да знае как да си вземе жена по свят и почтен начин.“

Едно друго мнение изисква внимание. Няколко тълкуватели предлагат разделяне на стиха, което води до следния превод: „Всеки от вас да уважава жена си и да придобие светост и почит.“ Те смятат, че втората мисъл

отнася се за бизнес отношения, придобиването или придобиването на богатство и че Павел настоява това да се прави на етична основа. Но подобно тълкуване нарушава потока на мисълта на Павел, която се концентрира върху въпросите на сексуалната чистота в стихове 3–7.

Подходът на Павел към темата за нечистотата и брака в това послание е в хармония с обсъждането му на подобни теми в 1 Кор. 7. Той разглежда брака като божествено установен съюз, който ще помогне на християнските партньори да избягват сексуалните изкушения (вж. върху 1 Кор. 7:1–5).

5. Похот. Гръцки pathos, „емоции“, добри или лоши, но в Новия завет само зли желания (Рим. 1:26; Кол. 3:5).

Похот. Гръцки epithumia, „желание“, „копнеж“, „копнеж“, но в Новия завет като цяло зло желание, по-специално „похот“ (виж върху Марк 4:19; Рим. 7:7). Следователно фразата „похот на похотта“ може да се преведе като „страст на похотта“. Тясната връзка между 1 Сол. 4:4 и 5 подкрепя мнението, че Павел говори за сексуални аспекти на брака.

В стих 4 той използва позитивния подход; в стих 5 той подчертава отношението, което християните трябва да избягват. Въпреки че са израснали в неморална атмосфера, те не бива да позволяват да бъдат опетнени от тази неморалност.

Езичници. Или „езичници“. Тъй като самите солунци са били езичници, или езичници, те разбираха какво има предвид Павел. Но фактът, че апостолът сега ясно ги разграничава от езичниците, би ги насърчил да запазят това разграничение, като откажат да се отдават на неморалност, както правеха езичниците.

Които не познават Бога. Вижте Рим. 1:21, 28.

6. Отвъд. Гр. hyperbainō, „да прекрача“, „да отида отвъд“, метафорично, „да престъпя“. Глаголът се използва само тук в Новия завет.

Измамам. Гръцки pleonekteō, „да се възползваш от друг“, „да прекаляваш“. Различен

Думата (апостерео) се използва за „измама“ в 1 Кор. 7:5, но значението е подобно.

По какъвто и да е въпрос. По-скоро „по въпроса“. Разбирането на човек какво се подразбира под „въпроса“ жизненоважно влияе върху тълкуването на този стих. Някои смятат, че препратката е към търговски сделки и че Павел увещава своите новопокръстени да бъдат честни в отношенията си. Тази гледна точка пресича линията на мислене на Павел, изразена в стихове 5 и 7, където той ясно разглежда темата за сексуалната чистота. Изглежда за предпочитане е да се предположи, че апостолът поддържа темата си през целия стих 3–7 и че деликатно заявява, че блудството е форма на грабеж, тъй като отнема това, което по право принадлежи на друг.

Отмъстител. Гръцки ekdikos (виж върху Рим. 13:4). Господ е изобразен тук като изпълнител на съд. Този, Който създава връзката, която свързва съпруга и съпругата, бди над нея (виж Матей 19:5, 6). Взаимоотношенията, които се смятат за тайни, които не се изправят пред земен съд, се виждат от Господа (виж Евр. 4:13). Той съди. Злосторникът не може да избегне Неговото наказание. По този начин Павел напомня на читателите си, че грехът, особено този, за който говори, няма да остане ненаказан. Това твърдение е дадено като първата причина да не се мами братът.

Всички такива. Тоест, всички хора, които практикуват плътските грехове на блудство, прелюбодеяние и всяка друга форма на сексуална нечистота.

Предупреден. Гръцки proeipon, „да се каже преди“, т.е. по-рано. Павел не дава нищо ново съвет. Той повтаря учението, което преди това е дал на вярващите.

Свидетелствал. Или „свидетелствал усърдно“, „заклеймявал религиозно“. Павел вярно предупреждавал неговите новоповярвали срещу покваряващите влияния, които господстват в обществото. Такова сериозно увещание трябва да бъде взето присърце от Божията църква днес, заобиколена от унижителното влияние на едно покварено общество.

7. Защото. Този предлог въвежда втората причина, посочена от Павел в неговия апел за чистота на поведението (вижте на стих 6).

Призован. Вижте гл. 2:12. Божият призив е мощна причина да се избягват всички форми на нечистота. Сравнете с 1 Кор. 6:18–20; 1 Петрово 1:14–16.

До нечистота. Вижте гл. 2:3. Предлогът „до“ (εἰς) може да се преведе „защото“, тъй като се отнася до цел. Бог не е призовал никого да бъде нечист или осквернен.

До. Гръцки ἐν, буквално „вътре“.

Святост. Гръцки ἁγιασμος (виж върху Рим. 6:19), преведено като „освещение“ в 1 Сол.

4:3 (вижте коментара там). Предлогът (ἐν) се различава от този, използван с „нечистота“

(εἰς) и обозначава сферата, в която Бог очаква да живеят Неговите призовани – сферата на святостта (вж. Евр. 12:14). Святостта трябва да характеризира всеки аспект от живота на християнина.

8. Презира. По-скоро „отхвърля“, тоест, този, който отхвърля съвета на Павел (ст. 3–7), всъщност отхвърля Божието слово. Тази гледна точка отдава голяма тежест на моралните стандарти, изложени от апостола.

Също е дал. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на „също“ и са в полза на четенето „дава“ вместо „е дал“. Бог непрекъснато дава Светия Си Дух на децата Си.

Към нас. Текстовите доказателства потвърждават (вж. стр. 10) прочита „към вас“. Павел не говори за собственото си вдъхновение от Светия Дух, а за осигуряването, което Бог е направил за Своя народ, за да бъде победен над всички форми на грях. Господ не само е призовал децата Си към святост и е дал категорични заповеди срещу нечистотата, но и е осигурил сила, чрез която те могат да достигнат Неговия висок стандарт. По този начин укрепен, християнинът е способен да преодолее всички препятствия в търсенето си на характер като този на своя Учител (вж. Еф. 1:1). 3:16–19; Фил. 4:13; Кол. 1:11).

9. Като трогателен. Или „отнасящ се до“.

Братска любов. Гръцки Φιλανθρωπία (виж върху Рим. 12:10). Сравни Евр. 13:1; 1 Йоан 3:14; 4:20, 21. Павел е обсъждал (1 Сол. 4:6) един конкретен вид нарушаване на принципите на любовта, но смята за ненужно да разглежда темата по-нататък.

Научен от Бога. Когато човек е приел новия завет на благодатта и е позволил Господ да напише божествения закон в сърцето му, той е научен от Бога и вече не е зависим единствено от човешки наставления (виж Евр. 8:10, 11).

Да се обичаме един друг. Целта на божественото наставление е да насърчава братската любов в сърцата на вярващите (вж. гл. 3:12). Пламенната братска любов е едно от най-силните доказателства за обръщане във вярата (АА 262).

10. Наистина го правите. Това беше още една причина Павел да не е нужно да пише повече за братската любов. Солуняните вече бяха показали любовта си към вярващите в Северна Гърция и Павел ги беше похвалил в началото на посланието за техния „труд на любов“ (вижте гл. 1:3). Той не обяснява каква форма е приела братската им любов, но несъмнено това е било християнско гостоприемство към събратята си.

Македонци. Сега той използва тази доказана черта като основа за призив по отношение на чистотата на живота. След като са демонстрирали любовта си в такъв голям мащаб, със сигурност ще я практикуват в ежедневните си взаимоотношения със своите братя и сестри в църквата.

Ние умоляваме. По-скоро „увещаваме“ (вж. стих 1).

Умножавайте се все повече и повече. Сравнете израза „умножавайте се все повече и повече“ (ст. 1). Любовта, която солунците проявиха, все още не е свършена. Той ги умолява да се стремят към още по-високи постижения. Християнският път е път на непрекъснат напредък. Само когато се обичаме напълно, Божията любов е усъвършенствана в нас (1 Йоан 4:12, 20, 21).

11. Учене. Гръцки *philotimeomai*, буквално „да обичаш почитта“; тук „да бъдеш амбициозен“, „да се стремиш“.

Да бъдеш тих. Тоест, да живееш тих живот, да живееш спокойно. Възможно е да е имало фанатизъм сред солунските вярващи. Фантастични идеи и доктрини са били разпространявани от малцина, за да обезпокоят мнозина (виж 2 Сол. 3:11, 12; АА 261). От контекста и тона на посланието изглежда, че тези обезпокоителни възгледи са били свързани с доктрината за второто пришествие (виж 1 Сол. 4:13-18; 5:1-11; вж. АА 228, 229).

Занимавай се със собствените си работи. Или „гледай си собствените работи“. От това би изглеждало, че някои от членовете на църквата се месели в дела, които не били техни, вероятно дори в делата на църквата (вж. 2 Сол. 3:11, 12).

Работа. Една от най-добрите предпазни мерки срещу намеса е активното вършене на собствената работа. Но изглежда, че някои са учили, че с оглед на второто пришествие е твърде късно да се работи по обикновени занимания. В резултат на това някои са спрели да работят за препитание и са разчитали за подкрепа на щедростта на своите братя и сестри.

Ние заповядахме. Павел вече се беше справил с проблема, докато беше със солунците, така че сега може да се позове на предишните си устни инструкции и не само заповяда този начин на живот, но и даде забележителен пример за трудолюбие, независимост и готовност за помощ (вж. Деяния 18:3).

12. Ходя. Гръцки: *peripateō* (виж на гл. 2:12).

Честно. Гръцки *euschēmonōs*, „подобавашо“, „по приличен начин“. Предупреждението се отнася не до бизнес отношения, а по-скоро до водене на последователен християнски живот, грижа за собствените си дела и усърдна работа за прехраната, така че човек да бъде самоиздържан.

Тези, които са външни. Тоест, извън църквата, нехристияни (вижте 1 Кор. 1:1). 5:12). Постоянният християнски живот ще се препоръча на невярващия свят.

Липса на нищо. Или „не се нуждае от човек“. Независимо кой превод се използва, значението е ясно. Християнинът трябва да се стреми да бъде независим, а не зависим от другите за подкрепа.

13. Не бих. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) прочитането „ние не бихме“, че е, ние не желаем. Павел може съзнателно да свързва Сила и Тимотей в изказването си или употребата на „ние“ може да е редакционна (вижте на гл. 1:1).

Тук апостолът повдига нова тема – съдбата на мъртвите християни във връзка с Христовото завръщане. Възможно е Тимотей, който току-що се е завърнал от Солун (гл. 3:6), да е донесъл новината, че членовете на църквата са сериозно загрижени за съдбата на онези от тях, които са починали, след като са се обърнали във вярата. Как биха могли такива хора да споделят славата на Христовото царство при Неговото завръщане? Сега Павел разглежда темата подробно (ст. 13-18) и преминава към тясно свързаната с нея тема – времето на Христовото завръщане.

появяващи се (гл. 5:1–11). Той третира и двата въпроса не като нови доктрини, а като познати учения, по които вярващите се нуждаят от допълнителни наставления и напътствия. Павел не е имал време да отговори на всеки въпрос или да изясни всяка тема, докато е бил с тях.

Спят. Гръцки *koimāō*, „да спя“, „да умра“. Могат да се цитират важни текстови доказателства. (вж. стр. 10) за текста „заспиват“. Все повече хора непрекъснато биват погребвани. За съня като символ на смъртта вижте Йоан 11:11. Гръцките надписи показват, че мястото за погребение понякога е било известно като *koimētērion*, дума, използвана и за общежитие или стая за спане. В християнската практика мъртвите са били смятани за спящи, очакващи утрото на възкресението.

Да не скърбите. Изглежда, че солунците са скърбели прекомерно за онези от тях, които са починали, след като са приели евангелието. Тези, които са останали, са се страхували, че починалите ще загубят славното преживяване, на което християните са очаквали да се насладят при завръщането на Христос. Павел посвещава стихове 13–18 на премахването на това погрешно схващане и на утешаването на вярващите. Той обяснява, че няма нужда живият християнин да скърби за починалия си брат, защото надеждата за възкресение премахва причината за скръб. Павел не се мръщи на естествената скръб. Той учи вярващите да не се потапят в безнадеждна човешка скръб, а да вдигнат глави в очакване на повторно събиране с починалите си близки по време на завръщането и възкресението на техния Господ.

Дори като другите. По-скоро „дори като останалите“, тоест нехристияните.

Които нямат надежда. Нехристиянинът няма еквивалент на християнската надежда. Невярващият няма основание да очаква живот след смъртта. За него смъртта трябва да е краят, защото не познава сила, която може да разкъса оковите на смъртта и да даде живот на мъртвите. Само християнинът познава Този, Който е победил смъртта от името на Себе Си и Своите последователи. Така Павел противопоставя мирогледа на вярващия на безнадеждността на езическия свят около него.

14. Ако вярваме. Гръцкият език показва, че тук няма израз на съмнение. Условното изречение приема смъртта и възкресението на Исус за истина. Тъй като Павел е представил тези учения на солунците, когато за първи път е влязъл в града им (Деяния 17:1–3), неговите обърнати във вярата са били добре запознати с тези основни принципи на християнската вяра. Сега Павел иска те да използват тези учения като основа, върху която да изградят вяра относно бъдещото възкресение на мъртвите християни. Смъртта и възкресението на Исус дават на християнина сигурна надежда за възкресение (виж Йоан 14:19; виж върху 1 Кор.

15:20–23). Затова солунците не бива да се отчайват, когато техните близки умират.

Които спят. По-скоро „които са заспали“, тоест християните, които вече са починали.

В Исус. Буквално „чрез Исус“. Предлагат се различни тълкувания, за да се обясни силата на този труден израз. Някои смятат, че Павел има предвид, че смъртта е сън само благодарение на животворната сила на Христос, която един ден ще събуди мъртвите. Ако силата на Христос не действаше, смъртта щеше да бъде краят. Други свързват фразата „чрез Исус“ с последната част на стиха, като я четат така: „дори и чрез Исус Бог ще приведе със Себе Си заспалиите“ (RSV). Такъв превод е възможен, но гръцкият е склонен да предпочита превода КJV.

Други пък смятат израза за паралелен с фразата „мъртви в Христос“. Това тълкуване може би е за предпочитане, доколкото двата израза се срещат в тясна контекстуална връзка.

С него. Тоест, с Исус, от гроба. Павел стига до същината на отговора си на Солунци, объркани от мъртъвци. Те са били загрижени за съдбата на своите мъртви. Апостолът сега ги уверява, с категорично твърдение, че Бог е планирал онези християни, които са починали, да бъдат възкресени, както е възкръснал Исус. Такива думи увериха вярващите, че техните близки не са забравени. Това вдъхновено уверение би задоволило въпросите на солунците и би успокоило умовете им. Трябва да се отбележи, че Павел е загрижен предимно за факта, че праведните мъртви не са забравени, а не за хронологичните подробности на възкресението. Те са изложени в 1 Коринтяни 15:23: „Христос е първият плод; после тези, които са Христови, при Неговото пришествие.“ Павел иска да подчертае факта, че както Бог е извел Христос от гроба, така ще изведе и спящите светии от гробовете.

Някои учат, че Павел тук говори за безтелесни души, които, според тях, се възнасят на небето при смъртта и се завръщат с Исус, когато Той слиза на тази земя по време на Второто пришествие. Но Библията никъде не учи, че душата на човека е безсмъртна и че се възнася на небето при смъртта (вижте върху Матей 10:28; Лука 16:19–31; 2 Коринтяни 5:2–8). Освен това, тълкуването е напълно несъвместимо с контекста. Павел не говори за безсмъртни души, а за „тези, които спят“ (1 Сол. 4:13), „тези, които също спят в Исус“ (ст. 14), „мъртвите в Христос“ (ст. 16). „Мъртвите в Христос“ възкръсват (ст. 16), а не слизат. Живите са описани като непреодождателни живите, по отношение на това да бъдат с Господа (ст. 15). Всички влизат в царството заедно (ст. 17). Ако мъртвите предхождат живите и са прекарвали известно време с Господа преди възкресението, езикът на апостола би бил напълно безсмислен, всъщност абсурден. Утехата му би била неуместна. Павел би казал на солунците да разсеят всичките си тревоги, защото техните близки се радват на небесното блаженство. Но той не направи това. Той не можеше да направи това. Неговото учение беше в хармония с това на неговия Господ (вижте Йоан 14:3). Някои коментатори, виждайки свързаните с това проблеми, открито признават, че „тук не се говори за безтелесните души“ (Джеймисен, Фосет и Браун).

15. Чрез словото Господне. Апостолът се обръща към по-висша власт от своята (вж. 1 Кор. 7:6, 10, 12, 25).

Ние, които сме живи и оставаме. Буквално „ние, живите, останалите над онези“, тоест тези, които, за разлика от праведните мъртви, остават живи до завръщането на Христос. Тук Павел сякаш изразява надежда, че той и новоповярвалите, до които пише, ще бъдат живи, когато Исус дойде, надежда, обща за християните от всички възрасти. Но той не заявява изрично, че ще живее до този велик ден (виж Рим. 13:11; 1 Кор. 10:11; Фил. 4:5; Тит 2:13; вижте Допълнителна бележка върху Рим. 13). Той пояснява мислите си по въпроса в 1 Сол. 5:1–11, където разглежда неочакваността на второто пришествие и несигурността дали той или те все още ще бъдат живи по време на завръщането на техния Господ (ст. 10). Изглежда, че солунските вярващи са разбрали погрешно твърденията на Павел, а някои умишлено са ги изопачили и са проповядвали, че денят Господен е още тогава близо (вижте 2 Сол. 2:2). Именно за да поправи тази грешка в мисленето си, апостолът написа второто си писмо малко по-късно (AA 264; вижте стр. 262).

Идване. Гръцки: парусия (виж върху Матей 24:3). Парусия понякога се е използвала за пристигането на римски генерал, за да отпразнува триумфално шествие по улиците на града. Следователно думата е подходяща за описание на триумфалното завръщане на Христос.

Не. Отрицанието е силно изразено в гръцкия език.

Предотвратявам. Гръцки *phthanō*, „да идвам преди“, „да предхождам“. Това е било значението на „предотвратявам“, когато е бил преведен KJV. Но думата е променила значението си, така че вече не превежда правилно гр. *phthanō*. Павел уверява своите читатели, че живите християни няма да бъдат съединени със своя Господ преди онези, които са починали. „Мъртвите в Христа ще възкръснат първи; после ние, живите, които сме останали, ще бъдем грабнати заедно с тях“ (ст. 16, 17). Така живите светии няма да имат приоритет пред онези, които са починали в Господа. Това учение изяснява истинското състояние на онези, които са починали „в Христа“. Те спят, очаквайки идването на Спасителя. Те все още не са се съединили с Него, но подобно на живите християни очакват второто пришествие за дългоочаквания си съюз с Учителя (вж. Йоан 11:23–25). Нито един от класовете няма предимство пред другия; и двата ще бъдат взети заедно в слава от своя Господ при Неговото пришествие.

16. Защото. По-скоро „защото“. Павел посочва фактическата основа за своето учение в стих 15.

Самият Господ. Тук ясно е описано личното, видимо, телесно явяване на Господа във велико величие. Христос не изпраща заместник, нито идва духовно. Той самият идва лично. Същият Исус, който се възнесе на небето, сега слиза от небето. Точно преди да отиде на небето, Той обеща да се върне (Йоан 14:3). Църквата била уверена, когато Той се възнесъл в облак, че „същият този Исус“ ще „дойде по същия начин“ (Деяния 1:9–11). Павел повтаря тези обещания и записва допълнителни подробности относно начина на тяхното изпълнение.

Ще слеза. Гръцки *katabainō*, „да слеза“, „да слеза“, „да слеза“, не се използва никъде другаде в Новия завет за второто пришествие на Христос, а се използва за слизането на Човешкия Син от небето за първото Му пришествие (Йоан 3:13; 6:33, 38; и др.). Слизането на Христос при второто Му пришествие се подразбира в други библейски разкази за Неговото завръщане (Матей 16:27; 24:30; и др.).

Вик. Гръцки *keleusma*, „заповед“, „вик на заповед“. Думата се среща само тук в Новия завет. В небиблейски писания *keleusma* се използва за офицер, издаващ заповеди на войските си, или за колесничар, подтикващ конете си. От гръцката конструкция не е ясно дали Христос издава заповедта или друго същество вика на глас, докато Господ слиза, но контекстуалните доказателства подкрепят Христос като говорещ (вижте по-долу за „архангел“ и „Божията тръба“). Тук не е дадена конкретна причина за „вика“, но „викът“, „гласът на архангела“ и „Божията тръба“ са последвани непосредствено от възкресението на „мъртвите в Христос“; следователно възбуждащите звуци могат да се приемат като предварителни знаци за възкресението на праведните (вж. Йоан 5:25, 28, 29; 11:43). Христос идва от небето, провъзгласявайки Своята победа. Той е победил смъртта и гроба (Откр. 1:18).

Врагът, смъртта, вече не може да държи нито един от изкупените в студената си хватка. Праведните мъртви откликват на заповедта на своя Господ и се вдигат от гробовете си.

Архангел. Гръцки *archaggelos*, „главен ангел“, „първи ангел“, съставено от *archi*, префикс, обозначаващ „главен“ или „висок“, и *aggelos*, „ангел“, следователно „главен на ангелите“. Думата *archaggelos* се появява в Новия завет само тук и в Юда 9, където се казва, че Михаил е архангелът. Този коментар поддържа мнението, че Михаил не е никой друг, а нашият Господ, Исус Христос (виж върху Дан. 10:13; Юда 9; Откр. 12:7). Това тълкуване прави възможно да си представим собствения глас на Христос, като гласа на архангела, който се чува, докато Той слиза (виж върху Юда 9).

Божията тръба. Или „Божия тръба“. Това не се отнася непременно до конкретна тръба, принадлежаща изключително на Бога, а по-скоро до инструмент, който се използва в Божията служба. Старият завет често споменава тръби във връзка със забележителни намеси от страна на Бога, действителни или предсказани (Изм. 19:13, 16, 19; Пс. 47:5; Ис. 27:13; Йоил 2:1; Соф. 1:16; Зах. 9:14). Тръбите са били използвани и за събиране на Божия народ (Чис. 10:2–4), за биене на бойна тревога (ст. 5–9) и за национални поводи (ст.

10). В Новия завет тръбенето на тръба се свързва със събирането на избраните и възкресението на мъртвите (Мат. 24:31; 1 Кор. 15:52).

И мъртвите в Христос. Съюзът „и“ се използва, за да обозначи резултата, съпътстващ отекващите в небето звуци, а именно възкресението на праведните мъртви. „Мъртвите в Христос“ са онези, които са заспали с вяра, включително светиите от Стария завет (виж върху Рим. 4:3; 1 Кор. 15:18; вж. Откр. 14:13). Те са включени сред онези, които Исус описва като „децата на възкресението“ (Лука 20:36). Павел другаде ги нарича „онези, които са Христови при Неговото пришествие“ (1 Кор. 15:23). Тяхното възкресение съответства на „първото възкресение“ (виж върху Откр. 20:5, 6). Фразата „мъртвите в Христос“ се използва тук, за да се разграничат спящите светии от два други класа хора: (1) неправедните мъртви, които като тяло не са възкресени при второто пришествие на Христос; (2) живите християни, на които е дадено уверението, че техните любими мъртви няма да бъдат в неравностойно положение, когато Исус се завърне, а по-скоро ще получат приоритетно внимание, като бъдат възкресени първи и по този начин поставени наравно с живите светии.

Ще се въздигне пръв. Тоест, ще се въздигне, преди живите да бъдат грабнати, за да посрещнат Господа във въздуха (ст. 17).

17. След това. Тоест, след като праведните мъртви бъдат възкресени. Ние, които сме живи и оставаме. Вижте стих 15.

Хванат. Гръцки *harpazō*, „да грабна“ (виж върху Деяния 8:39; Фил. 2:6; Откр. 12:5).

От *harpazō*, чрез латинския глагол *gariō*, произлиза английската дума „възторг“ (*rapture*). термин, който някои използват в технически богословски смисъл, за да опишат грабването или отвлечането на светиите, за което Павел пише тук. Тези, които използват думата „грабване“ по този начин, учат, че видимата, чута поява на Христос със сила и голяма слава ще бъде предшествана няколко години по-рано от Неговото тайно и невидимо идване във въздуха на тази планета, за да грабне светиите Си, докато останалата част от земното население продължава да живее през период, белязан от скръб под управлението на Антихрист.

Но настоящият пасаж, който според тях описва това тайно идване, говори за идването на Христос с „вик, с глас на архангел и с Божията тръба“ – едва ли тайно събитие. Освен това, това очевидно е „нашето събиране при Него“, относно което солунците са били обезпокоени, но което е след откровението на Антихриста (2 Сол. 2:1–3), а не преди, както е посочено във възгледа за „предискупното грабване“ (вижте Допълнителни бележки към Откр. 20, Бележка 2). Тръбата се споменава и в Мат. 24:30, 31 в контекст, който ясно описва видимо идване: „Всичките земни племена... ще видят Човешкия Син да иде на небесните облаци със сила и голяма слава.“ Няма нищо във формулировката на тези писания, което дори бегло да подсказва, че идването, описано в Мат. 24, е различно от описаното в 1 Сол.

4. Следователно и двата пасажа описват едно събитие, случващо се в един момент от времето. Това е единното учение на всички Писания. За обсъждане на някои погрешни концепции, на които се основава вярата в тайно грабване, вижте Допълнителни бележки върху Откр. 20, Бележка 2.

Заедно с. Гръцки хама слънце. Наречието хама означава „в същото време“, докато Предлогът слънце тук означава „заедно с“. Буквалният превод на тази част от стих 17 гласи: „в същото време заедно с тях ще бъдем грабнати“. Такова уверение би успокоило солунците, като им обясни, че християните, които тогава са мъртви, и тези, които са останали живи, ще бъдат едновременно съединени със своя Господ.

В облаците. Сравнете Мат. 24:30; Деяния 1:9; Откр. 1:7.

Да срещна Господа. Буквално „до среща с Господа“, изразяващо изпълнението за целта, за която праведните са били грабнати от земята, а именно, за да могат да срещнат своя Господ. В момента на срещата се изпълнява най-съкровено желание на християнина – той се съединява с Този, Когото обича повече от всичко друго (вж. Фил. 1:23).

Във въздуха. Светиите са се възнесли от земята, Господ и Неговите придружители войнства са слезли от небето; те се срещат във въздуха, между земята и небето.

И така. Тоест, в резултат на идването на Христос и последвалите събития, описани в стихове 16, 17, всички вярващи са обединени със своя Господ.

Бъдете винаги с Господа. Павел не се опитва да отведе читателите си по-далеч от екстатичния момент на срещата. Ученици от всички възрасти най-накрая са съединени с Учителя, бъдещето е гарантирано. Няма нужда в този момент да се задълбочаваме в това, което предстои отвъд. Но знаем от други писания, че след съюза изкупените продължават пътуването, което са започнали, и отиват с Христос в Неговия небесен дом (вижте върху Йоан 14:2, 3). Така те „ще бъдат винаги с Господа“.

18. Затова. Или „така че“. Този стих представя заключението на разсъжденията на Павел в стихове 13–17. Той е обяснил връзката между мъртвите и живите вярващи по време на Христовото идване, за да успокои умовете на обезпокоените солунци, които се страхуваха, че техните мъртви няма да споделят ползите и славата на завръщането на Господа.

Утешавайте се един друг. Това е повече от предложение. По мил начин апостолът е заповядвайки на вярващите да размишляват върху „тези думи“ (ст. 13–17), да осъзнаят тяхното утешително значение и да споделят тази утеха помежду си, така че всички да бъдат насърчени от тяхното послание.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1–3AA 262; CH 584

2, 3 SL 87

3 AA 559, 566; GK 469; 2C 170; 8C 64

4 2T 450, 472, 474, 475

7, 9–12AA 262

13, 14 AA 257

14 AA 259; DA 786; GC 550

16 DA 832; GC 301

16, 17 DA 320; EW 16; GC 322, 625; LS 66; PK 240; PP 339; SR 412; 1T 60; 5T 14

16–18AA 258; GC 302, 548; LS 51; ML 345; PP 89; 1T 41

17 AA 34; EW 110, 273, 287; ML 349; 1T 184

ГЛАВА 5

1 Той продължава с предишното описание на идването на Христос на съд, 16 и дава различни наставления, 23 и така завършва посланието.

1. Времена и сезони. За значението на този израз вижте Деяния 1:7. Павел има внимателно обяснил за „тези, които спят“ (гл. 4:13) и напомнил на своите новопокръстени за реда на събитията при Второто пришествие, но поради причини, които следват, не предлага да обсъжда хронологията на последните дни.

Нямате нужда. Солуняните бяха получили подробни наставления от апостола (вж. гл. 2:11, 13; 3:4; вижте върху гл. 4:1, 2) и той им беше дал всички необходими сведения относно „времената и сезоните“.

2. Да познаваш свършено. По-скоро „да познаваш точно“. Не че солунците са знаели всичко. Нямаше какво да се знае за „деня Господен“, но те бяха добре наясно с внезапното му идване. От това става ясно, че апостолът им е дал Господното учение по темата (Мат. 24:32–44; и др.). Нужно беше само да ги потвърди в знанието им и да се подчертае значението му.

Господният ден. Могат да се цитират важни текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на първото „the“. Такова пропускане на гръцки език вероятно показва, че фразата „Господният ден“ е била формула, разбрана от църквата. За значението на фразата вижте Деяния 2:20. Павел често се позовава на формулата или на нейния еквивалент, понякога я съкращавайки като „денят“ или „онзи ден“ (1 Сол. 5:4; Рим. 2:16; 1 Кор. 1:8; 5:5; 2 Кор. 1:14; 2 Сол. 1:10; 2:2). Тук „денят Господен“ се отнася до второто пришествие на Христос.

Идва. Формата на глагола в гръцки език подчертава сигурността на завръщането на Господа.

Като крадец. Сравнете думите на Христос в Матей 24:43; Лука 12:39, 40. Сравнете също 2 Петрово 3:10; Откр. 3:3; 16:15. Чрез използването на образа на крадец, апостолът подчертава неочакваността на второто пришествие, като по този начин предупреждава читателите си да бъдат готови за това, че то ще се случи по всяко време (вж. 1 Сол. 4:15). Ако се вслушат в думите му, не е нужно да бъдат хванати неподготвени (вж. Лука 21:34–36; 1 Сол. 5:4).

През нощта. Евангелията често свързват идването на Христос с нощта (Мат. 24:43; 25:6; Марк 13:35; Лука 12:35–38; 17:34). Ранната църква приемала илюстрациите буквално и очаквала завръщането на Господа да се случи около полунощ. Йероним споменава еврейска традиция, основана на полунощното идване на Господа по време на първата Пасха в Египет, че Месията трябва да дойде в полунощ. Той приписва на това „апостолската традиция“, че предвеликденското бдение трябва да продължи до полунощ, в очакване на идването на Христос (Йероним, върху Матей 25:6). Употребата на думата „нощ“ от апостола трябва да се разглежда и в контекста на стихове 4–6.

3. Когато кажат. Или „когато кажат“. Павел не посочва конкретно кои са „те“, но от контекста (ст. 4–6) става ясно, че той говори за невярващите. Въпреки че апостолът не посочва конкретно времето, когато светските хора изричат думите, които им се приписват, от останалата част на стиха става ясно, че думите трябва да бъдат изречени непосредствено преди идването на Христос.

Мир и безопасност. Тези думи, изречени от онези, които не са се подготвили за завръщането на своя Господ, се отнасят до вътрешно спокойствие и външна сигурност и разкриват удовлетвореното състояние на умовете на говорещите. Спокойствието е неоправдано, защото бедствието е близо и невярващият наистина трябва да се поучи от християнина, който е бдително готов за събитията от последните дни. Писанията учат, че времето непосредствено преди появата на Христос ще бъде време на всеобщо бедствие (вижте Лука 21:25, 26). Вижте по-долу за „внезапно“ и „унищожение“.

Внезапен. Гръцки *aipnidios*, „неочакван“, „непредвиден“, „внезапен“. Думата се среща в само в Новия завет тук и в Лука 21:34.

Унищожение. Гръцки *olethros*, „унищожение“, „смърт“, „руина“, съществително, производно на глагол *ollumi*, „да унищожавам“. По този начин фразата „внезапно унищожение“ предполага, че „денят Господен“ ще донесе неочаквана катастрофа на невярващия свят.

Комет. Гръцки *ephistēmi*, „да стоя отгоре“, „да стоя до“, „да се приближавам“, особено използвано на внезапни явления (Лука 2:9; 20:1; 24:4; Деяния 6:12; и др.; вж. Деяния 12:7).

Като родилни мъки. Или „дори като родилни мъки“. Раждането не може да се нарече неочаквано събитие, но началото на раждането, с неговите болки, идва внезапно. Павел използва образа, за да илюстрира внезапността на катастрофите в последните дни.

Няма да избегне. По-скоро „няма да избегне по никакъв начин“, както жената не може да избегне раждането на детето си. По този начин апостолът подчертава неизбежността на унищожението, което ще сполети онези, които са отхвърлили своя Спасител. Павел изглежда е имал предвид собствените думи на Христос (Лука 21:34–36), когато е писал тези мисли до солунците (1 Солунци 5:3).

4. Но вие, братя. Павел сега противопоставя своите обърнати във вярата с невярващите, които фигурират в стих 3.

В тъмнина. Тоест, в невежество и, косвено, в нечестие. В Новия завет „тъмнина“ често се използва за състояние на духовна бедност и осъждение (Мат. 4:16; 6:23; Йоан 3:19; Деяния 26:18; Рим. 13:12). Християните вече не са в това състояние (1 Сол. 1:12). 5:5; 1 Йоан 2:8–10).

Този ден. Тоест, „денят Господен“ (ст. 2).

Изпреварвам. Гръцки *katalambanō*, „да хвана“ (виж върху Йоан 1:5), тук използвано в смисъл на хващане, сграбчване. Информираното Божие дете, водено от светлината, която струи от Божественото Слово, не е нужно да бъде хванато в унищожението на последните дни. То може да бъде адекватно подготвено за всичко, което ще сполети света и неговите жители.

5. Вие сте всички. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) прочитането „защото вие сте всички“. Изречението е обяснение на мисълта в стих 4, че християните „не са в тъмнина“. Павел щедро включва всички членове на Солунската църква в изявлението си, въпреки че е добре наясно, че някои са слаби (ст. 14, 15).

Деца на светлината. Буквално „синове на светлината“. Християнинът е син Божий (1 Йоан 3:2), а Бог е светлина (Йоан 1:9), така че християнинът е син на светлината поради връзката си с Отца на светлините (Яков 1:17). Освен това, евангелието носи светлина (2 Коринтяни 4:4; 1 Петрово 2:9); така че тези, които живеят според евангелието, живеят в светлина (вижте върху Лука 16:8; Йоан 12:36).

Деца на деня. Буквално „синове на деня“.

Ние не сме. Обърнете внимание на промяната от „вие“ на „ние“. Апостолът включва себе си и своите спътници в солунците. Той заявява идеала, вярвайки, че той ще вдъхнови дори най-слабия член да достигне високия стандарт да бъде наистина „деца на светлината“.

6. Да не спим. Или „да не продължаваме да спим“. Децата на светлината няма да имат никакво предимство, ако заспят. „Сън“ тук предполага безразличие към близостта на Христовото идване, летаргия, която пречи на християнина да бъде подготвен за последните събития (вж. Мат. 25:5). Павел увещава приятелите си да не се поддават на подобна духовна леност, а да бъдат напълно будни (вж. Марк 13:35–37; Лука 21:34–36; Ефесяни 5:14–16).

Други. Тоест, децата на тъмнината, които не осъзнават ужасното и славното събития, които предвещават завръщането на Господа.

Бдителност. Гръцки grēgogēb, „да се събудя напълно“ (вж. на ст. 10), „да бдя“, използвано често в Евангелията за духовна бдителност (вж. Мат. 24:42; Марк 13:33, 34; Лука 12:37).

Трезвен. Гръцки perhō, „да не пиеш вино“, „да бъдеш трезвен“. Малко вероятно е Павел да говори за действително пиянство сред солунците (вж. 1 Петрово 1:13; 4:7; 5:8). Той по-скоро увещава християнина да бъде стабилен, умерен, спокоен по дух, с оглед на великия „ден“, който предстои.

7. Тези, които спят. Наблюдение, извлечено от ежедневието, за да се изведе контрастът между онези, които са „деца на деня“, и онези, които са „деца на нощта“ (ст. 5).

8. Но нека. В ярък контраст с онези, чието поведение е описано в стих 7.

Трезвен. Продължавайки, чрез повторение, мисълта, започната в стих 6.

Обличане. Това, че християнинът трябва да облече определени качества, предполага, че той не е естествено облечен в тях. Тук Павел му казва да облече защитна духовна броня, намеквайки, че войната е в ход и че християнинът ще трябва да се предпази от нападение (вижте върху Ефесяни 6:11, 12). За по-пълно разглеждане на християнския арсенал вижте върху Римляни 13:12, 14; 2 Коринтяни 10:4; Ефесяни 6:13–17.

Нагръдникът. Вижте Еф. 6:14, където нагръдникът е определен като „от правда“ (вж. Исаия 59:17; 2 Кор. 6:7).

На вяра и любов. Тоест, бронята, която е вяра и любов. Двете качества, вяра и любов, са неразделни части на праведността. Вярата е активното хващане за тази праведност, която Христос предава на вярващия. Любовта, това велико качество на Божия характер (1 Йоан 4:8), е излята в сърцата ни от Светия Дух Божий (Римляни 5:5). Апостолът вече беше похвалил солунците за упражняването на тези качества (1 Солунци 1:3). Тук той ги призовава, както и всички християни, да използват по-пълноценно тези качества като сигурна защита в борбата си със злото.

Шлем. Вижте Еф. 6:17, където тази броня е определена като „на спасение“, докато тук Павел я описва като „надеждата за спасение“. По този начин той учи, че спасението, в своя последен етап, все още е в бъдещето (вижте Мат. 24:13; Евр. 9:28; 1 Петр. 3:5).

9. За Бога. Павел представя разбирането си за Божиите цели като основа за надеждата за спасение (ст. 8).

Назначен. Гръцко tithēmi, „да поставя“, „да поставя“, преведено като „да назначавам“ в Мат. 24:51; Лука 12:46; 2 Тим. 1:11; Евр. 1:2; 1 Петр. 2:8. Думата се отнася до Божията цел спрямо хората, която е и винаги е била благосклонна (вижте върху Йоан 3:16, 17; 2 Петр. 1:9).

Гняв. Гръцки orgē (виж върху Рим. 1:18).

Получете спасение. Павел току-що заяви Божията цел отрицателно и сега продължава към дайте му положителен израз. Господ желае и има за цел всички хора да бъдат спасени (вижте по-горе за „назначени“; вижте Исаия 55:1; Йоан 7:37; Откровение 22:17) и чрез дара на Своя Син е направил спасението възможно.

Чрез нашия Господ. Спасението е дар от Бога, но както цялата Божия доброта към човека, то е дарено чрез личността на Исус Христос (вж. Рим. 6:23).

10. Който умря за нас. Вижте върху Рим. 5:8; 1 Кор. 15:3. Тук е посочено, че конкретната цел на жертвата е всички вярващи да могат да „живеят заедно с“ Исус. Тази цел се изпълнява чрез живота, смъртта и възкресението на нашия Спасител.

Събуждане. Гръцки grēgoreō (виж на стих 6).

Сън. Вижте гл. 4:13. Павел се връща към темата, която е започнала нишката на мисли. записано в гл. 4:13–18, тоест, статусът на мъртвите християни в сравнение с живите вярващи по време на Христовото завръщане. Тук той уверява читателите си, че няма да има разлика в положението на двамата. В крайна сметка и двата класа християни ще „живеят заедно с Него“, тоест с Христос (вж. гл. 4:14–17).

11. Затова утеха. Сравнете с гл. 4:18, където са използвани почти идентични думи.

Вие самите. Вместо това, „един друг“, както в гл. 4:18. Павел показва, че делото за насърчаване на обезсърчените не е само дело на служението. Всички християни трябва да утешават своите близки.

Назидавам. Гръцки oikodomeō, „изграждам“ (виж върху Деяния 9:31). Чрез взаимно разбиране на Чрез такива възвишени теми като Господното идване и славата на наследството на светиите, членовете на църквата могат да изградят взаимно духовната си смелост (вж. Мал. 3:16–18; Деяния 20:32).

Както и вие правите. Апостолът винаги е готов да отдаде заслуженото на своите новоповярвали за всяко добро, което вече правят, но не се колебае да ги призове не само да продължат добрите си практики, но и да ги засилят (вж. гл. 3:12). С това увещание Павел завършва разглеждането на темите, започнати в гл. 4:13.

12. И. По-скоро „но“, показвайки връзката между мисълта тук и тази в стих 11.

Умолявам. Гръцки erōtaō (виж върху Фил. 4:3; 1 Сол. 4:1). Павел не желае братската грижа на солунците един за друг да отслаби уважението към църковните служители.

Да знаеш. Тоест, да разпознаваш, следователно да уважаваеш (виж гл. 4:4).

Труд. Гръцки koriaō (виж върху Фил. 2:16; 1 Сол. 1:3). Павел имал обичай да ръкополага старейшини във всяка църква, която основаваше (Деяния 14:23). Новите служители по необходимост бяха неопитни и вероятно не получаваха нужното признание. Тези, които служат на църквата, трябва да бъдат уважавани. Те трябва да бъдат запомнени и признати заради самите тях (вижте 1 Кор. 16:15–18; Евр. 13:7). Такова внимание поставя голяма отговорност върху църковните служители да бъдат Божии хора.

Свършили са. Гръцки proistēmi, „да поставям над“, „да ръководя“, „да председателствам“, преведено „да“ правило“ в Рим. 12:8 (вижте коментара там).

Увещавам. Гръцко poutheteō, „да напомням“, „да предупреждавам“, „да увещавам“ (вижте в Деяния на апостолите 20:31; вж. 1 Кор. 4:14; 2 Сол. 3:15). Думата произлиза от pous, „ум“, и титхеми, „да сложа“. Павел осъзнава слабостите на своето паство и вероятността неговите служители да трябва твърдо да ръководят членовете му.

13. Да уважавам. Гръцки hēgeomai (виж върху Фил. 2:3), тук „да имам мнение за“.

Много силно. Гръцки hupereperrissōs, „отвъд мярка“, „по-извънредно“, „много силно“.

С любов. Това се добавя, за да не се накърни духовното качество на уважението на солунците към техните старейшините да бъдат разпитани.

Заради работата им. Или „поради работата им“. Християнската църква няма място за поклонение на хората, а насърчава правилното уважение към онези, които носят достойни свещени отговорности.

Бъдете в мир. Тази твърда заповед предполага, че църковното единство в Солун е било нарушени, вероятно поради несъгласие между служители и миряни, тъй като той казва „помежду си“. Не трябва да има съперничество, разделения в църквата, като някои признават един работник за свой духовен водач, докато други се борят за друг, както е станало по-късно в Коринт (виж 1 Кор. 1:12; 3:4–6; 4:6; вж. Рим. 12:18; 14:19).

14. Увещаваме. Гръцки *parakaleō* (виж върху Мат. 5:4).

Предупреждавам. Гръцки: *noutheteō* (вижте под „увещавам“, стих 12).

Непокорен. Гръцката дума *ataktōi*, „извън редиците“, „безпорядъчен“, използвана в Новия завет само тук.

Съответният глагол *atakteō* се среща във 2 Сол. 3:7, а наречието *ataktōs* – във 2 Сол. 3:11 (виж коментара там).

Утеха. Гръцки *paramutheomai* „окуражавам“, „развеселявам“.

Слабоумни. Гръцки *oligopsuchoi*, буквално „малодушни“, т.е. онези, които са с малко сърце или малодушни. Такива, вероятно онези, обременени от скръб за мъртвите (гл. 4:13–18) или несигурни за времето на Христовото завръщане (гл. 5:1–11), трябва да бъдат утешавани, а не порицавани. Християните трябва да говорят думи на утеха и насърчение на плахи, нуждаещи се души (Евр. 12:12, 13; вж. Гал. 6:2).

Подкрепя. Гръцки *antechomai*, „проявявам интерес“, „обръщам внимание“, „помагам“. Слабите, които Павел желае да види подкрепени, вероятно са тези, които са изкушавани от нечистота (гл. 4:3–7). Такива членове се нуждаят от духовна подкрепа, а не от порицание, за да бъдат спасени от поддаване на изкушението.

Бъдете търпеливи. Гръцката дума *makrothumeō* буквално означава „да бъдеш дълготърпелив“, следователно „да бъдеш дълготърпелив“, „да бъдеш бавен на гняв“, „да бъдеш търпелив“. Същата гръцка дума е използвана в 1 Коринтяни 13:4, за да опише милосърдието или любовта, която „дълго търпи“. Божията любов в християнина ще го води до това да бъде мило и търпелив към всички, както в църквата, така и извън нея.

15. Виждам. Формата на гръцкия глагол означава „бъда бдителен“, „виждам непрестанно“.

Отвърщайте със зло за зло. Или „отвърщайте със зло за зло“. Естествената склонност на сърцето е да прави това, но християнският начин е различен. Христос забранява отмъщението със същото и призовава последователите Си да отвръщат с добро за зло (вж. върху Матей 5:38–48, вж. върху Римляни 12:17).

Следвам. Гръцки *diōkō*, „да тичам след“, „да преследвам“, „да се стремя към“. Вместо да увековечават злото чрез отмъщение, солунците са увещавани винаги, при всички обстоятелства, да се стремят към доброто. Павел знаеше, че онези, които се стремят към доброто, ще имат малко или никакво време да вършат зло.

Помежду си. Или „един на друг“.

16. Радвайте се винаги. Буквално „винаги се радвайте“, с ударение на гръцки върху идеята „винаги“. Павел е ценил способността да бъдеш щастлив (вж. върху Фил. 3:1; 4:4; вж. 2 Кор. 6:10). Независимо дали от притежанието на настоящо добро или от очакването на бъдещо щастие, християнинът има изобилие от причини за радост. С прошка на греховете си, неговите

Съвестта му е свободна и мир изпълва душата му. Той знае, че „всичко му съдейства за добро“ (виж Рим. 8:28). Защо някога да е унил? Тези, които постоянно се оплакват, нямат истинска религия (МН 251).

17. Молете се непрестанно. Буквално „непрестанно се молете“, с ударение на гръцкия език върху идеята за приемственост (вж. върху ст. 16). В живота на християнина трябва да има постоянен дух на молитва. Връзката с Небето никога не трябва да се прекъсва (вж. върху Лука 18:1). Павел се трудил „денем и нощем“ (1 Сол. 2:9); той също се молел „денем и нощем“ (гл. 3:10). Многобройните му дейности не измествали молитвите му. Активната връзка с небесния му Отец винаги се поддържала. Така трябва да бъде и с нас. Сравнете молитвения живот на Исус (вж. върху Марк 3:13).

18. Във всичко. Тоест, при всички обстоятелства, независимо дали са радост или скръб (вж. Фил. 4:6; Кол. 4:2). Тук имаме категорична увереност, че дори нещата, които изглеждат против нас, могат да ни помогнат; защото Бог не би поискал от нас да бъдем благодарни за това, което би ни навредило (МН 255). Даниил благодари, когато знаеше за указа, предназначен да отнеме живота му (виж Дан. 6:10). Самият Павел е оставил поразителен пример за това да бъдем благодарни при най-неблагоприятни обстоятелства (виж Деяния 27:20, 35). Благодарността трябва да бъде правилото на християнина; тя насърчава здравето и радостта (МН 251).

За това. Тези думи могат да включват не само благодарност, но и непрестанна радост и молитва (ст. 16, 17).

Божията воля. Бог е загрижен за целия живот на Своите деца, но Той изпитва особена загриженост за тяхното духовно здраве. Той желае християните да бъдат щастливи, молитвени и благодарни. Нашият неуспех да култивираме тези качества представлява неуспех в изпълнението на божествената воля.

В Христос Исус. Божията воля беше изявена в Христос Исус. Този, който би
За да разбере Божията воля за собствения си живот, трябва да изучи живота на Исус и там да види върховната илюстрация на това, което Бог е възнамерявал да бъде християнинът. Никъде не може да се намери по-последователен модел на щастие, молитвеност и благодарност, отколкото в живота на Исус от Назарет.

19. Угасвам. Гръцки σβεννυμι, „да угася“, „да угася“, „да задуша“, „да потуша“. В Мат. 12:20; Марк 9:44–48; Еф. 6:16; Евр. 11:34 думата се използва за гасене на огън, а в Мат. 25:8 за повреда на лампите. Тъй като Духът е свързан с огън (Мат.

3:11; Деяния 2:3), σβεννυμι е особено подходящо. Вероятно е солунската църква да е охладила пламенността на някои от своите членове, които са упражнявали духовни дарби (вижте 1 Кор. 12:1; 14:1) по ентузиазирани начин. Павел предупреждава църквата да не гаси пламъците на духовните огънове, които горят сред тях, за да не прогонят Светия Дух. С този съвет той не дава разрешение за фанатични прояви, които дискредитират Духа, а говори само за такива дела, които могат да бъдат правилно спонсорирани от Светия Дух.

20. Презирам. Гръцки ἐχουθенеῖν, „да не се прави нищо“, „да се презира напълно“.

Пророчества. Вижте върху 1 Кор. 12:10; Еф. 4:11. От тясната връзка между 19 и 20 от 1 Сол. 5, изглежда, че пророкуването е било един от основните начини, по които духовните дарби са били проявени в Солун. Интересът на църквата към завръщането на Христос (гл. 1:10; 2:19; 3:13; 4:13–18; 5:1–11) би добавил убедителност към дара на пророчеството. В апостолската църква е имало редица истински пророци (вижте Деяния 11:28; 11:28; 15:32; 21:8–11).

21. Докажете. Гръцки dokmazō (вижте на гл. 2:4). Трябва да се прави внимателно разграничение в разграничаване на лъжливото от истинското (виж АА 263).

Всички неща. По-специално проявлението на Духа (ст. 19, 20). Бог е осигурил определени тестове, за да се определи дали един пророк е истински: (1) Истинският пророк трябва да изповядва Христос както с живота, така и с думите си (1 Йоан 4:1–3). Той ще признае и изповяда Христовата божественост (1 Йоан 2:22, 23). (2) Неговите учения трябва да са в съответствие с ученията на Писанието (вижте Деяния 17:11; Гал. 1:8, 9). (3) Резултатът или плодът на неговото учение трябва да бъде добър (Мат. 7:18–20).

Дръжте здраво. Вярващият не само трябва да изпитва духовните дарби, но след като е разпознал разликата между истинското и лъжливото, доброто и злото, той трябва да държи доброто, да го запази, въпреки всички изкушения да го изостави.

Това, което е добро. Тоест, доброто сред духовните дарове.

22. Въздържам се. Гръцки apēchomai, „да се въздържа от“ (виж на гл. 4:3).

Външен вид. Гръцки eidos, „форма“, „външен вид“, „вид“. Павел говори за „доброто“ (ст. 21) в единствено число, тъй като вижда „доброто“ като единствения плод на Духа; но той признава, че „злото“ се появява в много образи и предупреждава своите обърнати във вярата срещу всички многобройни форми, в които то се маскира. Четенето на KJV понякога се използва, за да се забрани правенето на това, което е правилно, просто защото може да изглежда погрешно за някои наблюдатели. Колкото и уместен да е такъв съвет при определени обстоятелства, апостолът не излага това тук. Има и много изключения от това правило. Исус изцелявал в събота (Йоан 5:2–16; и др.) и ял с бирници и грешници (Матей 9:10–13). За предубедените еврейски водачи тези действия са имали вид на зло. Но въпреки тези предразсъдъци (Матей 12:9–13), Исус е извършил тези действия като част от Своето велико дело на праведност. Въпреки това, Той се пазеше напълно свободен от всякаква форма на зло.

23. И самият Бог на мира. По-скоро „но самият Бог на мира“. С този стих Павел започва последната част от посланието си и я оформя под формата на молитва. Той е поддържал високи стандарти (ст. 12–22), но признава, че никой човек не може да ги достигне без божествена помощ; така че заключителните му думи насочват читателите си към даващата сила на самия Бог. Заглавието „самият Бог на мира“ се отнася до Бога, чието изключително качество е миролюбието, Бога, който е източникът на всеки истински мир (вж. Рим. 15:33; 16:20; 2 Кор. 13:11; Евр. 13:20, 21; вж. върху Фил. 4:7). Бог винаги се стреми да възстанови мира между Себе Си и Своите непокорни поданици (вж. върху 2 Кор. 5:18, 19).

Осветявам. Гръцки hagiāzō (виж върху Мат. 6:9; Йоан 17:17; 1 Кор. 7:14).

Изцяло. Гръцки holotelēs, „съвършен“, „съревновавам се във всяко отношение“, от holos, „цял“ и tēlos, „край“. Лутер превежда holotelēs като „навътре и навътре“. Истинското осветение обхваща цялото същество: не е възможно човек да бъде частично осветен, в смисъл да не се осветяват определени области от живота. Всяка област от живота трябва да бъде подчинена на пречистващата сила на Божия Дух.

Цяло. Гръцки holoklēros, „завършен във всичките си части“, „завършен“, „цялостен“, от holos, „цял“, klēros, „много“ или „част“. Прилагателното може да се отнася за всяко от следващите съществителни – „дух“, „душа“ и „тяло“; или може да се тълкува с глагола „да запазим“, със смисъл на „запазя изцяло“.

Дух, душа и тяло. Павел не изследва природата на човека, а се стреми да гарантира, че никоя част от живота на неговия обрънат във вярата не е оставена незасегната от Божията осветяваща сила. Като цяло Библията сякаш говори за двойно разделение в човека – или тяло и душа, или тяло и дух (вижте върху Матей 10:28; Рим. 8:10; 1 Кор. 5:3; 7:34). В Солунци тези идеи са комбинирани, за да се подчертае, че никоя част от човека не трябва да бъде изключена от влиянието на освещението. Възможно е да се види специално значение в разделенията, които Павел прави. Под „дух“ (пневма, вижте върху Лука 8:55) може да се разбира висшият принцип на интелигентността и мисълта, с който човекът е надарен и с който Бог може да общува чрез Своя Дух (вижте върху Рим. 8:16). Чрез обновяването на ума чрез действието на Светия Дух човек се преобразява по Христов образ (вижте Рим. 12:1, 2).

Под „душа“ (псухе виж върху Мат. 10:28), когато се различава от дух, може да се разбира разбираше онази част от човешката природа, която намира израз чрез инстинктите, емоциите и желанията. Тази част от природата на човек също може да бъде осветена. Когато чрез действието на Светия Дух умът е приведен в съответствие с Божия ум и осветеният разум вземе власт над нисшата природа, импулсите, които иначе биха били противни на Бога, стават подчинени на Неговата воля. Така смиреният християнин може да достигне такава висота на освещение, че когато се подчинява на Бога, той всъщност изпълнява собствените си импулси. Той се радва да върши Божията воля. Той има Божия закон в сърцето си (виж Пс. 40:8; Евр. 8:10; вж. COL 3:12; DA 668).

Значението на „тяло“ (сoма) изглежда очевидно. Това е телесната структура – плът, кръв и кости – която се контролира или от висшата, или от нисшата природа. Когато осветеният ум е под контрол, тялото не се злоупотребява. Здравето процъфтява. Тялото се превръща в подходящ инструмент, чрез който активният християнин може да служи на своя Учител. Освещаването, което не включва тялото, не е пълно. Нашите тела са Божии храмове. Трябва винаги да се стремим да ги пазим святи и да прославяме Бога в тях (1 Кор. 6:19, 20).

Запазено. Гръцко *tēreō*, обикновено „да пазя“, но тук и в Юда 1 е преведено като „да запазя“.

Непорочен. Гръцки *amēptos* (виж върху Фил. 2:15; 1 Сол. 2:10; 3:13). Този, който е осветените ще бъдат пазени от Бога и представени безупречни във великия ден на Господното пришествие (вж. Юда 24).

До. Или „в“, тоест, по времето на идването.

Идване. Гръцки: *парусия* (виж на гл. 3:13; 4:15).

Господ Иисус Христос. За коментар относно имената на Спасителя вижте Матей 1:1; Фил. 2:5.

24. Верни. Сравнете 1 Кор. 1:9; 10:13; 2 Сол. 3:3; 2 Тим. 2:13; Евр. 10:23.

Този, който призовава. Или „този, който призовава“. вижте върху Рим. 8:30. Божието призоваване на индивида е първото от поредица божествени действия, които завършват с прослава.

Ще го направи. Тоест, Той ще освети и ще пази (ст. 23). Няма провал с Всемогъщия.

25. Молете се за нас. Павел постоянно се моли за своите обрънати във вярата (гл. 1:2, 3; 5:23). Сега той умолява за техните молитви от свое име и от името на своите спътници (вж. Рим. 15:30; 2 Кор. 15:30). 1:11; Еф. 6:18, 19; Кол. 4:3). В това искане няма егоизъм, защото амбициите му се отнасят единствено до свободния ход на евангелското послание, което е бил призван да провъзгласява (2

(Сол. 3:1). Служителите и миряните се нуждаят от молитвите си един на друг и двамата трябва да се молят нищо да не попречи на разпространението на евангелското послание до краищата на земята (5Т 7:18).

26. Поздрав. Гръцки *aspazomai*, „да поздравя“, „да поздравя“ (Мат. 5:47; Марк 9:15; Рим. 16:3, 6; и др.).

Всички братя. Някои от членовете бяха слаби, но Павел, от дълбочината на своята братска любов, желае всички да бъдат включени в неговия поздрав.

Света целувка. На Изток, особено, целувката е била често срещан начин за изразяване на любов и приятелство при поздрав (виж Лука 7:45; Деяния 20:37). „Светата целувка“ или „целувката на милосърдието“ (1 Петрово 5:14) е била символ на християнската обич. Изглежда, че сред ранните християни е станало обичай да си разменят този поздрав по време на Господната вечеря (Юстин Мъченик, Първа апология 65). По-късни писания показват, че не е било обичайно да се дава тази „свята целувка“ на човек от противоположния пол (Апостолски постановления, ii. 57; viii. 11).

27. Заповядвам. Гръцки *horkizō*, „да заклевам“, както в Марк 5:7; Деяния 19:13. Използването на такъв Силна дума (вж. Втор. 6:13) може да означава, че някои от солунските водачи не са желали посланието да бъде прочетено на всички вярващи или че някои от членовете не са желали да слушат (вж. 2 Сол. 3:14).

В името на Господа. Павел оказваше не само личен, но и религиозен натиск върху тези, които първи са получили посланието. Той намеква, че посланието му съдържа вдъхновено послание, от което всички солунски вярващи спешно се нуждаят.

Да бъде прочетено. Тоест, публично, пред събралите се християни (вж. Кол. 4:16).

Свят. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази дума.

28. Благодатта на нашия Господ. Подобен поздрав се появява във всички послания на Павел (вж. Рим. 16:20, 24; 1 Кор. 16:23). Най-пълната форма на благословия е дадена във 2 Кор. 13:14. Христологията на апостола прозира в цялото послание. В началото (1 Сол. 1:1) и в края той призовава благодатта на нашия Господ Исус Христос върху вярващите.

Амин. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на тази дума.

Послеписът след стих 28 не се появява в нито един ранен ръкопис. Той е по-късно редакторско допълнение и не е част от оригиналния вдъхновен разказ. Историческите доказателства сочат в полза на Коринт като града, от който Павел е написал това послание (виж стр. 224, 225).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1–6AA 260

2 CM 127; 6C 166; 9C 135, 216

2, 3 FE 335, 354

2–5ГК 38, 371

3 AA 220, 535; COL 411; DA 635; Ev 26; PP 104, 167; TM 233, 407; 4T 309; 5T 99, 187,

211, 233, 715; 8T 250

3–55T 10

4 ChS 41; 5T 216, 276; 6T 129; 9T 135

4, 5 ГК 315

4–6DA 235

5 1C 404; 2C 441, 488; 3C 199

5, 6 4T 580

6 ChS 41; 5T 160, 409; 6T 410; 9T 135

8–10AA 260

12, 13 AA 261

13 2T 163

14 5T 489

14-24AA 263

15 8T 130

16-18ГК 477

17 CH 423; GW 254, 258; MH 510; SC 98; TM 511; 2T 242, 397, 635; 6T 471; 7T 42

17, 18 5T 317

18 MX 255

19 CSW 28; 3T 428

22 AH 332; CH 591; Ev 680; EW 117; GW 129; MH 486, 491; MM 143, 218; TM 223; 1T

336, 353, 381, 490; 2T 248, 304, 306, 455, 457, 458, 615; 3T 239; 4T 364; 5T 138, 358,
367, 593; 6T 201

23 FE 144; GC 469, 473; ML 248; SL 7, 26; 3T 84, 570; 6T 475

24 1Цар 167; 2Цар 131

26 EW 117 3

³ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (1 Сол. 3:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.